

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...гтамнай 1921 оной ...брийн 21-һээ гарана | № 46 (15668) | 1981 оной февралиин 24, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

„ГАТАЛҺАН ЗАМАА СЭГНЭХЭДЭЭ, ИИГЭЖЭ БАТААР ХЭЛЭЖЭ БОЛОНО: XXV СЪЕЗД НИИТЫН ХҮГЖЭЛТЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮДЫЕ ЗҮБӨӨР ТОДОРХОЙЛОО. ПАРТИИН ЛЕНИНСКЭ ГЕНЕРАЛЬНА ХАРАА ШУГАМ БАТА НАИДАМТАИГААР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ, УРДА СЪЕЗД ДЭЭРЭ ТАБИГДАҺАН ЗОРИЛГОНУУД ЮРЭНХЫ ДЭЭРЭЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ШИИДХЭГДЭЭ“.

(КПСС-эй XXVI СЪЕЗД ДЭЭРЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭҺЭН ЭЛИДХЭЛҺЭЭ).

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXVI съезд 1981 оной февралиин 23-най үглөөнэй 10 сагта Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ эхилбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ суглаарагшадта хани халуунаар угтагдан, тобшо оролто үгэ хэлэжэ, съездые нээгээ.

Съездын президиумые, секретариадые, редакционно ба мандатна комиссинуудые делегадууд нэгэн дуугаар һунгаба.

КПСС-эй Центральна Комитедэй уряалаар коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-демократическа партинуудай делегацинууд съездэдэ ерээ гэжэ түрүүлэгшээр һуугша—КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр М. А. СУСЛОВ мэдээсэбэ. Гадаадын айлшадые съезд халуунаар амаршалһан байна.

Удаань съездын зүблэхэ зүйл иимэ асуудалнуудтайгаар баталагдаба:

1. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд—элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев.

2. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон—элидхэлшэ Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. Сизов.

3. 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд—элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Тихонов.

4. Партиин центральна органуудые һунгалга.

Бүхы зал соо һуугшадта нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл хэбэ.

Элидхэл халуун альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаа. Элидхэлэй дүүрэһэнэй һүүлээр зал соогуур альга ташалга зэдэлбэ. XXVI съездын делегадууд болон айлшад нэгэн һаналтайгаар һуурихаа бодожо, нүхэр Л. И. Брежневые үнэн зүрхэнһөө амаршалба. «Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ алдар соло!», «Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!», «Агууехэ совет арадта алдар соло!», «КПСС-эй ба совет арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл мандаха болтогой!» гэһэн уреэлнүүд соностоно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. КИРИЛЕНКО үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууба. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое съезд шагнаба. Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. СИЗОВ элидхэл хээ.

Удаань Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонуудые, мүн КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Нүхэд: КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. В. ГРИШИН, Украиныы Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. ЩЕРБИЦКИЙ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

...тскэ Союзай Коммунис ...иин XXVI съезд февра- ...23-да Кремлиин Съезд- ...й ордон соо баярай ор- ... байдалда хүдэлмэреэ ...бэ.

...лөөнэй 10 саг. КПСС-эй ...й Генеральна секре- ... нүхэр Л. И. Брежне- ... ЦК-гай Политбюрогой ...д нүхэд Ю. В. Андро- ... М. С. Горбачевые, В. Гришинние, А. А. ...кые, А. П. Кириленкые, Д. А. Кунаевые, А. Я. ...шие, Г. В. Романовые, ... Сусловые, Н. А. Ти...ве, Д. Ф. Устиновые, К. У. Черненкые, В. В. Щербицкиие съездын делегадууд болон айлшад нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаа.

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар съездэдэ ерэһэн коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-демократическа партинуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдтэй хамта президиумэй ложонуудта һууринуудаа эзэлбэ.

Леонид Ильич Брежнев зал соо суглаарагшадта хандан, иигэжэ хэлээ:

Нүхэд делегадууд! Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ 5002 делегат һунгагдаһан байна. 4994 делегат съездэ ерээ, 8 делегат үбшэлһэнэй болон бусад хүндэтэй шалтагаануудаар ерэбэгүй. КПСС-эй Центральна Комитедэй даалгабаряар Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездые нээгдэһэндэ соносхоноб.

Съезднүүдэй ордон соогуур нэрьемэ, удаан альга ташалга зэдэлнэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев саашадаа иигэжэ хэлэбэ:

Нүхэдүүд! Съездын хүтэлбэрилхы органуудые —президиумые, секретариадые, редакционно ба мандатна комиссинуудые һунгаха байнабди.

Тогтонижоһон заншалай ёһоор, республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай партийна организацинуудай делегацинуудай түлөөлэгшэдэй Соведэй заседани февралиин 20-до Кремль соо болоһон байгаа. Съездын хүтэлбэрилхы органуудай бүридэл тухай дурадхалнууд энэ заседани дээрэ бэлдэгдэээ. Соведэй дурадхалнууд таатадай үзэмжэдэ табигдана. Бүридхэлдэ абалгын үедэ элэ дурадхалнууд бүхы делегадуудта барюулагдаһан юм.

Нэн түрүүн съездын президиум тухай асуудалые хаража үзэхэ ёһотой болонобди. Делегацинуудай түлөөлэгшэдэй Совет тэрэнние 124 хүнһөө бүридэлтэйгөөр һунгахые дурадхана.

Съездын президиумые делегадууд нэгэн дуугаар һунгаба.

Съездын секретариат, редакционно комисси, мандатна комисси бүгэдын дуугаар һунгагдана.

Удаань КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр М. А. Суслов үгэ хэлэбэ.

Нүхэр М. А. СУСЛОВАЙ хэлэһэн үгэ

...эдүүд! КПСС-эй ЦК-... уряалаар манай бүмбэр-... дэлхэйн бүхы түбинүү-... 109 ороной коммунис, ...мэришэнэй, националь-... демократическа ба бу-... партинуудай, эмхинүүдэй делегаци XXVI съезд-... ...эд байна гэжэ сэдь-... ехээр ханан мэдээсэ-... **(Альга ташалга).**

...съездэ хабаадажа бай-... гадаадын делегацинуу-... список съездын делега-... ...бни.

...надай зүрһөө, бүхы со-... коммунистнүүдай зүрһөө ...айлшадаа үнэн зүр-... амаршалхые, ма-... съездэ түлөөлэгшэ... ...һэн партинуудай хү-... ...тэгшэдтэ гүнзэгы т... ...мэдүүлхые зүб-... Уласхоорондын ком-... хүдэлмэришэнэй ба ...лтын хүдэлөөнэй эли-... ...ажал ябуулагшадай ...хабаадажа байһан ...интернационализмын, ...үеэн революционно ...һанаа нэгэдэ-... бата жаргаа... ...ануудай хүсэн түгэс ...и найдамтай гэршэ бо-... **(Альга ташалга).**

...олис оронуудай аха 12 партиин делегаци-... съездын хүдэлмэридэ ...шана. Шэнэ, тон үнэн зүб ...тво байгуулжа байһан ...мдалай хэрэг ба ...дай аюулгүйе найдам-... сахин хамгаалдаг ...ис оронуудай комму-... ...дые халуунаар амар-... ...бди. **(Альга ташалга).**

...тя Европоһоо, США-... Канадаһаа, Австрали-... Шэнэ Зеландһаа ...нис болон хүдэлмэри-... 24 партиин делега-... энэ зал соо ерээд ... Дарлалта мүлжэлгэ-... монополинуудай хашал-... эсэргүү, ажалшадай эр-... түлөө, эб найрам-... демократиин ба со-... ...мын түлөө эрид һан-... ...алшадта аха дүүгэй ...мэндэ. **(Альга ташал...**

..., Океаниин комму-... болон хүдэлмэришэнэй ...артиин түлөөлэгшэд ма-... съездэдэ хабаадана. Им-... ...лизм ба эзэрхэн зонхи-... ...одо эсэргүүгээр, арадуу-... ...таа национальна бэеэ ...байдалай, социаль-... дэбжэлтын, түби дээрэ эб ...айдал болон аюулгүй ...ы хангахын түлөө тэм-... ...эдэ партинуудай деле-... ...дые үнэн зүрхэнһөө ...шалнабди. **(Альга та...**

Африкын оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй 31 партиин делегацинууд билэнэртэй хамта эндэ байна. Колониализм болон расизмһаа түбиеэ бүрин хүсэдөөр сүлөөлхын түлөө, Африкын арадуудай сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай, түрүү хүгжэлтын түлөө эрэлхэг тэмсэлшэдые аха дүү ёһоор амаршалхые зүбшөөгыт **(Альга ташалга).**

Латиин Америкын коммунис болон хүдэлмэришэнэй 29 парти делегацинуудаа съездэ альгаэгээ. Империализмда, хархис хүсэнүүдтэ ба фашизмда эсэргүүгээр, түбиин оронуудай сүлөөтэ демократическа хүгжэлтын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг коммунис хүдэлөөнэй талаар манай нүхэдые амаршалнабди. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд!

Национальна ба социальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй энэ ехэ, нүлөөтэй отрядай—**революционно-демократическа олон партинуудай делегацинуудай** эндэ ерээд байһые мүн лэ тэмдэглэхэдэ, билэнэртэ аятай байна. Съездын үмэнэһөө тэдэнние хани ёһоор амаршалхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

КПСС-эй хани ёһоной саг үргэлжын харилсаа холбоо тогтоодог **бусад партинуудай, политическэ хүдэлөөнүүдэй ба эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, делегацинууд** съездэ ерээ. Совет коммунистнуудай XXVI съезд эдэ хүндэтэ айлшадые амаршална. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд!

XXV съездһээ хойшо үнгэрһэн саг соо бидэ ехэ гээлтэдэ ороо бди. Манай парти ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшад: Алексей Николаевич Косыгин, Андрей Антонович Гречко, Федор Давыдович Кулаков, Петр Миронович Машеров, Мстислав Всеволодович Келдыш наһа бараа.

Эдэ жэлнүүдтэ дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай хэрэгэй түлөө, демократиин ба социализмын түлөө олохон эрэдүүд тэмсэлшэдтээ ухасаа. Иосип Броз Тито, Людвик Свобода, Тон Дык Тханг, Арнедо Альварес, Кнуд Еспепсен, Луиджи Лонго, Макс Рейман, Хуари Бумедьен, Агостиньо Нето, Мариан Нгуаби гэгшэд наһа бараба.

Наһа бараһан ханинарай-мнай, соратнигуудаймнай нэрэнүүд манай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэл.

Нүхэр М. А. Суслов эдэнэй дурасхаалые минута соо дуугай байлгаар ёһолхые дурадхана. Бултадаа һуурихаа бодоно.

Саашадаа съезд XXVI съездын зүблэхэ зүйл болон хүдэлмэриин гуримые хаража үзэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын удаадахи зүблэхэ зүйл бүгэдын дуугаар баталагдана:

1. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд — элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев.

2. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон — элидхэлшэ Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. В. Сизов.

3. 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд — элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Тихонов.

4 Партиин центральна органуудые һунгалга.

Зүблэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи асуудалые съезд зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд тухай элидхэл хэхыень КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Леонид Ильич Брежневтэ** үгэ үгтэнэ.

Съездын делегадууд, айлшад Леонид Ильич Брежневые нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаа. Бултадаа һуурихаа бодобод.

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаба.

Нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлэй түгэсхэлэй үгэнүүдые суглаарагшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа. Съездын делегадууд ба айлшад һуурихаа бодобод. Советскэ Союзай Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй, агууехэ совет арадай хүндэлэлдэ уреэлнүүд Съезднүүдэй ордон соогуур зэдэлбэ.

***

Үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **А. П. Кириленко** «КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоон тухай» элидхэл хэхыень комиссиин түрүүлэгшэ **Г. Ф. Сизовто** үгэ үгэбэ.

...СКВА. КРЕМЛИИН ...ЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН.

...АСС-ай-фотохронико.

СЪЕЗДЫН ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ОРГАНУУД

ПРЕЗИДИУМ

Аксенов А. Н.	Дымшиц В. Э.	Новиков И. Т.
Аксенов Н. Ф.	Ельцин Б. Н.	Нуриев З. Н.
Александров А. П.	Ельченко Ю. Н.	Огарков Н. В.
Алиев Г. А.	Епишев А. А.	Пастухов Б. Н.
Амбарцумян В. А.	Зимянин М. В.	Патоличев Н. С.
Андропов Ю. В.	Злобин Н. А.	Патон Б. Е.
Антонов А. К.	Капитонов И. В.	Пельше А. Я.
Архипов И. В.	Катушев К. Ф.	Пономарев Б. Н.
Аухадиев К. М.	Качаловский Е. В.	Радюкевич Л. В.
Ашимов Б. А.	Качура Б. В.	Расулов Д.
Байбаков Н. К.	Кириленко А. П.	Рашидов Ш. Р.
Бирюкова А. П.	Киселев Т. Я.	Романов Г. В.
Богомяков Г. П.	Коноплев Б. В.	Русаков К. В.
Бодюл И. И.	Конотоп В. И.	Садыков А.
Бондаренко И. А	Костандов Л. А.	Секачева Р. И.
Бородин А. М.	Круглова З. М.	Семенов И. М.
Бородин П. Д.	Кузнецов В. В.	Сизов Г. Ф.
Брежнев Л. И.	Куличенко Л. С.	Смирнов Л. В.
Бугаев Б. П.	Кулиджанов Л. А.	Соловьева Я. В.
Ватченко А. Ф.	Кунаев Д. А.	Соломенцев М. С.
Вайно К. Г.	Курапов Н. Г.	Суслов М. А.
Виноградов В. П.	Лигачев Е. К.	Талызин Н. В.
Воропаев М. Г.	Лесняк Д. Е.	Тихонов Н. А.
Восс А. Э.	Ломакин В. П.	Томский Н. В.
Гапуров М. Г.	Ляшко А. П.	Устинов Д. Ф.
Голдин Н. В.	Макеев В. Н.	Усубалиев Т. У.
Голубева В. Н.	Манякин С. И.	Федирко П. С.
Гончар А. Т.	Марков Г. М.	Филатов А. П.
Горбань Г. Я.	Мартынов Н. В.	Хренников Т. Н.
Горбачев М. С.	Марчук Г. И.	Христораднов Ю. Н.
Горшков Л. А.	Медунов С. Ф.	Черненко К. У.
Гришин В. В.	Микулич В. А.	Черный А. К.
Гришкявичус П. П.	Мовчан Г. М.	Чиряев Г. И.
Громыко А. А.	Муйдинова С.	Чичеров В. С.
Гроссу С. К.	Муравьев Е. Ф.	Шакиров М. З.
Гусев В. К.	Мураховский В. С.	Шаталов В. А.
Дементьева Р. Ф.	Мусаханов М. М.	Шеварднадзе Э. А.
Демирчян К. С.	Мусин Р. М.	Шибаев А. И.
Демичев П. Н.	Нагорнов С. Д.	Школьников А. М.
Добрик В. Ф.	Никитина Т. А.	Шолохов М. А.
Долгих В. И.	Николаева - Терешкова В. В.	Щербицкий В. В.
		Яснов М. А.

СЕКРЕТАРИАТ

Банников Н. В.	Клименко И. Е.	Поляков И. Е.
Березин А. И.	Куанышев О. С.	Пономарев М. А.
Боголюбов К. М.	Кузнецов И. М.	Приезжев Н. С.
Всеволожский М. Н.	Кулакова К. Ф.	Прокопьев И. П.
Гончаренко Б. Т.	Куликов В. Г.	Пугачев Ю. Н.
Греков Л. И.	Кэбин И. Г.	Соколов И. З.
Жаринов В. Н.	Нугманов К. (Яшен)	Соловьев Ю. Ф.
Игнатов В. Н.		Федосеев П. Н.
Калин И. П.	Песков Ю. А.	Хасая Н. Х.
Кандренков А. А.	Петровичев Н. А.	Черненко К. У.

РЕДАКЦИОННО КОМИССИ

Алексеев П. Ф.	Имашев С. Н.	Павлов Г. П.
Афанасьев В. Г.	Кириченко Н. К.	Птицын В. Н.
Бровиков В. И.	Куликова А. П.	Стрельников В. П.
Вырываев А. Л.	Лапин С. Г.	Толкунов Л. Н.
Доненбаева К. Б.	Лосев С. А.	Трапезников С. П.
Дыбенко Н. К.	Лощенков Ф. И.	Тяжельников Е. М.
Дьячкова Л. И.	Марисов В. К.	Умаханов М.-С. И.
Замятин Л. М.	Морозов И. П.	Хомяков А. А.
Зимянин М. В.	Мысниченко В. П.	Худайбердыев Н. Д.
	Орлов Д. П.	Юнак И. Х.

МАНДАТНА КОМИССИ

Авраменко С. С.	Качин Д. И.	Ниманова М. Н.
Алиева С. С.	Клюев В. Г.	Петрова М. Г.
Андреев Г. Н.	Князев Ф. К.	Покровский С. С.
Баландин А. Н.	Колбин Г. В.	Попов Б. В.
Баландин Ю. Н.	Коновалов Н. С.	Пятков В.Е.
Беспалов И. П.	Леонов П. А.	Рахимов Б. Р.
Бородин Л. А.	Лубенников Е. В.	Рубэн Ю. Я.
Власов А. В.	Мальбахов Т. К.	Сенькин И. И.
Георгадзе М. П.	Маслова А. В.	Сизенко Е. И.
Григорьева А. В.	Мешков Ф. С.	Точило А. М.
Гудков А. Ф.	Мирошхин О. С.	Трунов М. П.
Дрыгин А. С.	Модогоев А. У.	Фомиченко К. Е.
Ермин Л. Б.	Моргун Ф. Т.	Ширшин Г. Ч.
Кабалоев Б. Е.	Набиев Р.	Щелоков Н. А.
Кавун В. М.		Язкулиев Б.
Капитонов И. В.		

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонуу

1981 оной февралиин 23-да КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэһэн элидхэл

Нүхэд делегадууд! Хүндэтэ айлшад!

Манай партиин ээлжээтэ, хорин зургаадахи съезд хүдэлмэрөө эхилбэ. Урданайхидал адли манай съезд хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолхо, ерээдүйдэ дүүргэхэ зорилгонуудые тодорхойлхо ёһотой.

Гаталһан замаа сэгнэхэдээ, иигэжэ батаар хэлэжэ болоно: XXV съезд ниитын хүгжэлтын гол хараа шэглэлнүүдые зүбөөр тодорхойлоо. Партиин ленинскэ генеральна хараа шугам бата найдамтайгаар бэелүүлэгдэнэ, урда съезд дээрэ табигдаһан зорилгонууд юрэнхы дээрээ амжалтатайгаар шиидхэгдээ.

Арбадахи табан жэлэй эсэстэ ороной национальна баялиг нилээд ехэ болоо. Тэрэнэй үйлэдбэриин болон научно-техническэ хүсэ шадал ургаа. Совет гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хаба шадал батажаа. Манай арадай ажана байдал, соёлой хэмжээн дээшэлээ.

Совет арадуудай бүлэ улам батаар жаргаанхай, бүри эбтэй эетэйгээр ажаһууна.

СССР-эй шэнэ Конституци баталан абалга айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг болоо. Тэрэ хадаа социалис демократиие хүгжөөлгэдэ бүри дээдэ үе шата нээһэн байна. Совет хүнүүд общественэй болон гүрэнэй хүтэлбэридэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада парти болон арадай таһаршагүй нэгэдэл улам батажаа. Тэрэ нэгэдэл манай общественн түгэс хүсэнэй эшэ үндэһэн байһан, мүнөөшье байһаар!

Уласхоорондын талаар тоосоото үе орёо хэсүү, шанга дошхон үе байба. Дэлхэйн политикада хоёр хараа шэглэлээр эршэтэй шанга тэмсэл түбхын түрүүндэ хэгдэһэн байна. Нэгэ талаһаа — яаралтайгаар зэбсэгжэлгые болюулха, эб найрамдал батадхаха, түгшүүрил һуларуулха, арадуудай бүрин эрхэ болон сүлөөнүүдые хамгаалха гэһэн хараа шэглэл байгаа. Нүгөө талаһаа — түгшүүрил һуларуулха ябадалда хоро хүргэхэ, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые шэнэ хүсэтэйгөөр эршэдхэхэ гэһэн хараа шэглэл, бусад оронуудта заналта хэхэ, хэрэгүүдтэнь хамааралсаха, сүлөөрэлгын тэмсэлые дараха гэһэн политика байгаа.

Эдэ жэлнүүдтэ Советскэ Союзай болон социалис хани нэгэдэлдэ ородог бусад оронуудай хүсэ шадал, эдэбхи үүсхэл болон нэрэ хүндэнь саашадаа дээшэлээ.

Арадуудай революционно тэмсэлдэ шэнэ илалтанууд туйлагдаа. Эфиопидо, Афганистанда, Никарагуада болоһон революцинууд, арадта эсэргүү, хаанта засаг түрые Иранда унагааһан ябадал энээниие гэршэлнэ. 70-аад онуудта колониальна империнүүдые усадхалга бодото дээрээ түгэсхэгдэһэн байна.

Дэлхэй дээрэ империализмын ээрхэн зойхидог газарынь үйтараа. Капиталай оронуудта дотоодын зүришэлдөөн болон хоорондохи үрдилдөөтэ тэмсэлынь улам хурсадаа. Империализмын, түбхын түрүүндэ американ империализмын политикань эрид ээрхэг түримхэй шэглэлтэй болобо.

80-яад онуудай эхиндэ уласхоорондын оршомдохи байдалай муудажа байхадань, Советскэ Союз дайн сэрэгэй аюулые зайсуулхын түлөө, түгшүүрилтэ байдал һуларуулгые хамгаалан сахижа, тэрэниие улам гүнзэгырүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ, дэлхэйн олонхи оронуудтай али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоо бодото дээрэнь хүгжөөгөө.

Эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй, юумые зүбөөр бодомжолдог баруун оронуудтахи бүлэгүүдтэй хамта бидэнэр яаралтайгаар зэбсэгжэлгэдэ эсэргүү тэмсэлые тоосоото үедэ үргэлжэлүүлээбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай партиин гаталһан замда түбхын түрүүндэ ямар онсо зүйл байгааб гэжэ совет хүн бүхэнһөө — коммунистһаа гү, али партийнабэшэ хүнһөө асуубал, нимэ харюу үгтэхэ байна: энэ замай онсо зүйлынь түбхын түрүүндэ юун байгааб гэхэдэ, эб найрамдал хамгаалжа шадагдаа. Энээнэй түлөө, парти, шамда баяр хүргэнэбди! — гэжэ элдэб наһанай, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд үнэн зүрхэнһөө хэлэнэ.

Советскэ Союз болон тэрэнэй союзнигууд хэзээ хэзээнэйхиһээ улам ехээр мүнөө дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай гол түшэг тулгууринь болонхой гэжэ мүнөө тон элитэ байна.

Бүхы дээрээ, нүхэд, XXV съездһээ хойшо үнгэрһэн үе хүнгэн бэшэ байгаа. Ороной ажахын хүгжэлтэдэшье, уласхоорондын байдалдашье олон бэрхэшээлнүүд тохёолдоо.

Тиигэбэшье табигдаһан уг зорилгонууд дүүргэгдээ. Энэ ушар социалис байгуулалтын айхабтар ехэ арга боломжонуудтай байһан тухай, совет арадай шэн габьяа тухай, манай ленинскэ партиин үндэһэн шухала, ангиин политикын зүб байһан тухай үшөө дахин гэршэлнэ.

I.

КПСС-эй уласхоорондын политика тухай

Эб найрамдал бэхижүүлхын, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал улам ехээр һуларуулхын түлөө манай хэжэ байгаа тэмсэл хадаа совет арадай үмэнэ байгаа зохёохы зорилгонуудые бэелүүлхын тулада гадаадын таарамжатай зохид эрхэ байдал тэрээндэ олгохын түлөө тэмсэл түбхын түрүүндэ болоно. Мүн энээгээрээ бидэнэр үнэхөөрөө бүхэдэлхэйн удха шанартай асуудал шиидхэнэбди. Юундэб гэхэдэ, эб найрамдал хамгаалхаһаа, газар дээрэ амидарха гэһэн хүн бүхэнэй эгээл гол эрхые хангахаһаа ондоо бүри шухала, бүри ехэ удха шанартай асуудал мүнөө нэгэшье арадта байхагүй.

1. ДЭЛХЭЙН СОЦИАЛИС БАЙГУУЛАЛТЫН ХҮГЖЭЛТЭ, СОЦИАЛИЗМЫН ОРОНУУДАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Нүхэдүүд!

Эдэ бүхы жэлнүүдтэ парти, тэрэнэй Центральна Комитет, Политбюро социализмын оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ һуларшагүй ехэ анхарал хандуулаа.

Тэдэ оронуудтай хамта бидэнэр шэнэ, социалис дэлхэй байгуулнабди, урдань түүхэдэ хэзээшье үзэгдөөгүй шэнэ түхэлэй харилсаа, үнэхөөрөө үнэн зүб, тэгшэ, аха дүү ёһоной харилсаа гүрэнүүдэй хоорондо тогтоонобди.

Социалис хани нэгэдэлдэ ородог оронуудтай — Болгаритай, Венгритэй, Вьетнамтай, Германиин Демократическа Республикатай, Кубатай, Лаостой, Монголтой, Польшотой, Румынитай, Чехословакитай тогтооһон манай харилсаан эгээл иимэ ёһоор хүгжөөгдэнэ.

Социально-экономическа хүгжэлтын, уласхоорондын политикын бүхы гол ехэ асуудалнуудаар бидэнэрэй үзэл һанал нэгэн ниитэ байна. Энэ хадаа аха дүү коммунис партинуудай хоорондо саг үргэлжэ харилсажа байһанай аша үрэ, манай ниитэ туйлалта мүн.

Манай партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо үгээ гүнзэгы һайнаар ойлголсолго, бэе бэедээ этигэлгэ ба эб эеын бии байһаниинь айхабтар шухала юм.

Эдэ жэлнүүдтэ Крымдэ эгээл дээдэ тушаалтанай хани барисаата гушан долоон уулзалга болоо. Ёһо гурим сахижа байнгүй, нүхэд ёһоной байдалда бидэнэр манай харилсаанай саашанхи хүгжэлтые, дэлхэйн политикын гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсээбди, ерээдүйдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа хараалдаг байгаабди. Уулзалга бүхэндэ ямар нэгэн туһатай шэнэ зүйл олдодог байгаа. Һайн һайханаар иигэжэ харилсаһандань, аха дүү оронууд болон партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэхэ дуран хүрэнэ.

Байд гээд лэ партийно-правительственна делегацинуудаа андалдан абалсадаг байгаабди. Уласхоорондын харилсаанай, үзэл сурталай болон эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин асуудалнуудаар ЦК-нуудай секретарьнарай зүблөөн хододоо болодог болонхой.

Советскэ Союзай болон социалис хани нэгэдэлэй оронуудай партийна организацинууд тон олон талын холбоотой юм. Республика, хизаар болон областьнуудһаа эхилээд, район болон томо предприятинууд хүрэтэр бүхы шатануудта тиимэ холбоо харилсаан үзэгдэнэ. Гүрэнэй зургаануудай, ниитын эмхинүүдэй, үйлэдбэриин коллективүүдэй хоорондохи харилсаа холбоон улам ашаүрэ эхэтэй, ажабайдалһаа үндэһэлэнги болонхой. Оюун сэдьхэлэй талаар харилсалга, үзэл бодол ба соёл культурын талаар нягта холбоотой байха гээшэ дүрим заншал болонхой.

Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаан урда сагһаа хойшо уласхоорондын гэжэ нэрлэгдэдэг байгаа. Теэд имагтал манай үе сагта, социализмын дэлхэйдэ тэрэ харилсаан үнэхөөрөө арадуудай хоорондохи харилсаанууд болоо юм. Олон миллион хүнүүд тиимэ харилсаануудта сэхэ хабаадана. Энэ, нүхэдүүд, социализмын айхабтар шухала удха шанартай туйлалтань, хүн түрэлтэнэй үмэнэ тэрэнэй агуу ехэ габьяань болоно.

Манай харилсаа холбоон улам шэнэ һалбаринуудаар тогтоогдоно. «Интеркосмос» гэһэн программа тэрэнэй жэшээ болоно. Аха дүү оронуудай космонавтнууд гансал эрдэм ухаанай болон арадай ажахын аша туһада ажаллана бэшэ. Тэдэнэр айхабтар ехэ удха шанартай политическэ үүргэ дүүргэнэ бшуу.

Замбуулинай баатарнуудые — социализмын оронуудай эрэлхэг хүбүүдые энэ ендэрһээ халуунаар амаршалхыемнай зүбшөөгыт!

Советскэ Союзтай хани барисаатай, харилсаа холбоотой байха гэһэн бодол аха дүү олонхи оронуудай конституцида тусхай тэмдэглэгдэнэ. Энэ болбол манай орондо ехээр этигэһэн ябадал мүн. Тиин бидэнэршье тэдээндэ этигэдэгбди. Социализмын оронуудтай хани барисаатай, харилсаа холбоотой байха, бэе бэедээ туһалалсаха гээшэ совет гадаадын политикын шухалын шухала зүйлынь мүн гэжэ СССР-эй шэнэ Конституци дотор тунхаглагдана.

Варшавска Договорой эмхинүүдэй, түбхын түрүүндэ тэрэнэй Политическэ Зүбшэлэлгын комитедэй Европын, мүн бүхы дэлхэйншье хэрэгүүдтэ ямар нүлөө ехэтэ, һайн үүргэ дүүргэдэгыень үнгэрһэн үе үнэншэмэ тодоор харуулаа. Урда тээнь ниитэ Европын зүблөө зарлаха зам гаргаад, манай договорой дээдэ политическэ зургаан Бухарестдэ, Москвада болон Варшавада үнгэргэгдэһэн заседанинууд дээрээ хэдэн шэнэ үүсхэл гаргажа, тэдэнь бүхы дэлхэйн анхарал татаһан байна. Түгшүүрилтэ байдал һуларуулгые хамгаалха, тэрэниие һэргээн эршэдхэхэ гээшэ тэдэ үүсхэлнүүдэй гол зорилгонь байгаа.

Эдэ жэлнүүдтэ манай харилсаа холбооной шэнэ зургаан байгуулагдаа. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй комитет. Иимэ зургаан тон зүб байгуулагдаа гэжэ бүри мүнөө эли болобо. Гадаадын политическэ ябуулганууд урданайхида орходоо улам шууд түргэнөөр зүбшэгдэдэг болонхой.

Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулха хэрэг эмхитэйгээр ябуулагдаа. Обороной министрнүүдэй комитет хэзээ хэзээнэйхидэл адли һайнаар хүдэлөө.

Социализмын оронуудай хамгаалалгын сэрэгэй-политическэ союз эб найрамдалда үнэн сэхээр алба хэнэ гэжэ Центральна Комитет съездэдэ элидхэнэ. Арадуудай социалис туйлалтануудые найдамтайгаар хамгаалха бүхы шухала юумэн тэрээндэ бии. Тиин саашадааш иимэ байхын тулада бидэнэр бүхы хэрэгтэй юумэ бүтээхэбди!

Нүхэдүүд! Мүнөө үеын социалис дэлхэй үргэлжэдөө билтарма баяраар дүүрэнхэй гэжэ бидэ хэлэнэ бэшэбди. Манай оронуудай хүгжэлтэдэ бэрхэтэй хэсүү үе сагууд тохёолдодог. Экономикые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ замда оролго, ехэ социальна программануудые бэелүүлгэ, коммунис мэдэрэл бүрилдүүлгэ — эдэ бүгэдэ дары сагтаа туйлагдадаггүй. Эндэ саг хэрэгтэй, эсэшэ сусашагүй зохёохы бэдэрэлгэ хэрэгтэй. Мүн тиигээд бэс бэеһээ һураха шухала байна.

Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ аха дүү оронууд үйлэдбэри, хүтэлбэри эмхидхэхэ, арадай ажахын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар олон янзын һайн дүй дүршэлтэй болонхой.

Жэшээнь, Венгридэ хүдөө ажахын кооперативууд болон предприятинуудай хүдэлмэриин ямар шадамараар эмхидхэгдэдэгыень, үйлэдбэриһээ ашагтай һайнаар эрхилхэ, элшэ хүсэ, түүхэй эд болон материал арьбалха талаар ГДР-эй ямар үнэтэ дүй дүршэлтэй болоһыень бидэнэр мэдэдэгбди. Социальна тэдхэмжын талаар Чехословакида сонин һайн зүйл олон юм. Агропромышленна хамжаанай туһатай түхэл янзанууд Болгарида болон Европын хэдэн бусад социалис оронуудта олдонхой.

Аха дүү оронуудай дүй дүршэлыень, нүхэдүүд, анхаралтайгаар шэнжэлжэ, үргэнөөр ашагладаг байял.

Экономикын, ажахын политикын талаар капитализмтай хэгдэдэг мүрысөөнэй шиидхэхы тэмсэлынь болодог гэжэ мэдээжэ. Тусхай зорилготой удаан болзорой программануудай үндэһөөр социалис ёһоной нэгэдэлые дам саашадань гүнзэгырүүлхэ гээшэ түбхын түрүүндэ бэелүүлэгдэхэ зорилго мүн гэжэ аха дүү бусад партинуудтал адли бидэнэршье үнгэрэгшэ съезд дээрээ шиидхээ һэмди. Эдэ программанууд арадай ажахын эгээл хурса, амин шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туһалха зорилготой.

Мүнөө эдэ программанууд бодото тодорхой хэрэгүүд болон бэелнэ. Социалис ёһоной нэгэдэл улам эршэтэй болохо байна. Бодото дээрээ экономикын, наука болон техникын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэри тусхай шэглэлнүүдээр хүгжөөлгын үрэ улам элеэр харагдана. Энэ талаар олон талын 120 шахуу, хоёр талын мянга гаран хэлсээн батталагданхай. 1981—1985 онуудта СЭВ-эй оронуудай арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулан зохилдуулха хүдэлмэри түгэсхэгдэжэ байна.

Гурба мянга шахуу километр утатай «Союз» гэжэ газопровод, электрын элшэ дамжуулха шэнэ лининүүдтэй болоһон «Мир» гэжэ энергосистемэ, Усть-Илимскэ целлюлозно комбинат, Монголдохи «Эрдэнэт» гэжэ ашагта малтамал шаналжуулгын комбинат, Кубадахи никелиин заводууд болон бусад олон шэнэ барилгануудые бидэнэр хамтынгаа ажалай амжалтанууд тухай хэлэхэдээ, ехэ омогорхолтойгоор нэрлэнэбди. Харин урдамнай манай хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай аша туһада хэгдэхэ бүри ехэ хэрэгүүд байна.

Экономическа хүгжэлтэдэ, хүн зоной байдал һайжаруулгада социализмын оронуудай туйлаһан амжалтань бүхэли үе шата болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн социалис гүрэнүүдэй арадай ажахыдань таарамжагүй муушаг байдал тохёолдоо юм. Тиигэбэшье арбан жэлэй туршада капиталай хүгжэнги оронуудайхида орходоо СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай экономико хоёр лахин түргэнөөр хүгжэһэн байна. СЭВ-эй гэшүүн-оронууд дэлхэйн эгээл хурдан түргэнөөр хүгжэдэг оронуудай тоодо ороһоор байгаа.

Ерэхэ хоёр табан жэлые социализмын оронуудай үйлэдбэриин болон научно-техническэ хамжаае эршэтэй түргэнөөр хүгжөөхэ үе болгохо гэһэн хараа шугам КПСС болон аха дүү бусад партинууд дэбжүүлнэ.

Түсэбүүдые зохилдуулхынгаа хажуугаар экономическа политикые бүхы дээрэнь тааралдуулха гэһэн зорилго ажабайдал табина. Ажахы эрхилэлгын байгуулламжые ойро дүтэ болгохо, хамжаанда хабаададаг министерствэнүүд, нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай хоорондохи сэхэ холбоонуудые саашадань хүгжөөхэ хамтын фирмэнүүдые байгуулха гэһэн асуудалнууд ээлжээндэ табигдана. Манай хүсэлэл оролдолго болон арга боломжонуудые нэгэдүүлхэ бусадшье арга замууд байжа болохо юм.

Социалис ёһоной нэгэдэлэй талаар олон шэнэ ехэ асуудалнууд табигданхай гэжэ, нүхэд, харагнат. Ойрын ерээдүй сагта эдэ асуудалнуудые аха дүү оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хамтаараа зүбшэн хэлсээ һаань, туһатай байха һэн гэжэ һанагдана.

Манай хоорондын холбооной али али талада бүхы талаар ашагтай байхын түлөө манай социалис нүхэдтэл адли Советскэ Союзай эрмэлзэн оролдодог байһаниинь ойлгосотой.

Советскэ Союз элдэб олон түхэлэй машина болон түхеэрэлгэ, транспортна хэрэгсэлнүүдые, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые, зарим янзын түүхэй эд аха дүү оронуудһаа абана. Нефть, газ, руда, хлопок, модо болон илангаяа элдэб янзын индустриин продукци СССР өөрынгөө талаһаа социалис дэлгүүртэ гаргана. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада бидэнэр СЭВ-эй оронуудһаа 90 миллиард түхэригэй товар абаабди, харин манай тэдээндэ эльгээһэн юумэн 98 миллиард түхэригтэ хүрөө юм.

Аха дүү бусад оронуудтай харилсаа холбоо тогтоонгүйгөөр, ямар нэгэн социалис ороной амжалтатайгаар хүгжэжэ, жэшээнь, элшэ хүсөөр ба түүхэй эдээр бэеэ хангажа, наука болон техникын эгээл шэнэ туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ гэхэ зэргын асуудалнуудые амжалтатайгаар лаб шиидхэхэнь бэрхэтэй болонхой гэжэ һанагдана.

Манай хоорондо харилсаа холбоо бэелүүлхэ үедэ гараһан асуудалнуудые бидэнэр хамтаараа шиидхэдэгбди, аха дүү орон бүхэнэй аша туһые хамтын аша туһатай эгээл зүбөөр тааралдуулха арга зам бэдэрдэгбди. Жэшээнь, СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай бэе бэеһээ абалсадаг нефть, газ болон бусад түүхэй ба промышленна товарнуудта хямда сэн тогтоохо хэрэг энээндэ хабаадана.

Мүн яаралтай туһаламжа нүхэдтөө үзүүлхэ хэрэгтэй онсо ушарнууд тохёолдодог. Жэшээнь, 1979 ондо Пекинэй бүдүүлиг ээрхэг добтолгодо ороһон Вьетнамда тиимэ туһаламжа үзүүлэгдээ һэн. СССР болон социалис хани нэгэдэлэй бусад оронууд эдеэ хоол, эм дом, барилгын материал яаралтай түргэнөөр тиишэ эльгээһэн, сэрэгэй техникээр хангаһан байна. Пекинэй табидаһанууд болохо пол-потовецуудай үнэһэн тоборог болотор һандаргаһан Кампучида мүн лэ тиимэ туһаламжа үзүүлэгдэһэн байгаа.

Энэл даа, нүхэд, хэрэг дээрэ бэелһэн социалис интернационализм. Совет хүнүүд иимэ ябуулгые ойлгодог, һайшаадаг юм.

Манай хани нэгэдэлэй оронуудай улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдые социалис дэлгүүр хододоо хангажа шадаха байха ёһотой гэжэ бидэ бүгэдэ тоолодог, эрмэлзэдэгбди. Тиин али алинайнгаа ажахын арга боломжонуудые нэмэрлин үргэдхэхэдөө, гансал худалдаа наймаанай тоогоор хизаарлажа болохогүйнь ойлгосотой. Энэ зорилго шиидхэхын тулада ажахын хүдэлмэрилэгшэд, партийна хүтэлбэрилэгшэд тус хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандаха, аха дүү оронуудай аша туһын таһаршагүй ниитэ байһыень гүнзэгыгөөр ойлгохо зэргэтэй.

Мүн баруунай оронуудтайшье худалдаа наймаанай, экономическа харилсаан хүгжөөгдэхэ ёһотой гэжэ тоолодогбди. Энэ болбол уласхоорондын харилсаа тогтонижоруулха нэгэ арга замха юм. Гэхэтэй хамта энэ талаар капиталис гүрэнүүдэй бэелүүлдэг политикые хараада абаха баатай бологдоно. Бидэнтэй тогтооһон экономическа харилсаагаа тэдэнэр политическэ баадхалгын арга зэбсэг болгон хэрэглэхые нэгэнтэ бэшэ һэдэдэг байна. Социализмын али нэгэн оронуудтай хэгдэдэг худалдаа наймаанда элдэб эсын хорилто, илган газаашалһан хизаарлалта тогтоодогынь гэрээн тухай гэршэлнэ бэшэ аал.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, ехэ хэсүү болоһон эрхэ байдалда манай оронууд һүүлэй жэлнүүдтэ зохёохы зорилгонуудаа шиидхэхэ баатай болонхой. Дэлхэйн экономикын байдалай муудаһаниинь, сэнгүүдэй эрид дээшэлэлгэ эндэ өөрын үүргэ дүүргээ. Түгшүүрилтэ байдал һуларуулха ябадалай аалидалга, империализмаар баадхагдаһан түргэн зэбсэгжэлгэ бидэниишье бага бэшэ гарза хохидолдо оруулна.

Мүн үзэл сурталай тэмсэлэй нилээд хурсадаһаниинь элитэ. Баруунай оронууд имагтал үзэл бодолнуудаа зүришэлдүүлээд дүүрэдэггүй. Тэдэнэр социалис дэлхэйе һандаргаха, тэрэниие нурааха гэһэн зорилготой хэдэн олон хорото арга хэрэглэнэ.

Империалистнууд, тэдэнэй туһамаршад социалис оронуудта эсэргүү дайсан харша номнол саг үргэлжэ ябуулна. Социалис оронуудта болоно байгаа бүхы юумэнүүдые тэдэнэр хара будагаар харуулна, хазагайруулна. Хүнүүдые социализмһаа хадууруулха гээшэ тэдэнэй гол шухала хэрэгынь болонхой.

Манай ангиин дайсад өөһэдынгөө буруутаалгаһаа һургаал абадаг болонхой гэжэ һүүлэй үесын үйлэ хэрэгүүд дахин дахин гэршэлнэ. Тэдэнэр социализмын оронуудта эсэргүүгээр улам нарин арга, хара мэхэ хэрэглэнэ.

Империализмын һүйдхэлтэ ябуулгын хажуугаар дотоодын политикын талаар алдуу эндүүнүүдэй гаргагдаһан газарта социализмда харша этэгээдүүдэй муу ябуулгаяа эдэбхижүүлхэ үндэһэн бии болоно. Тиимэ байдал аха дүү Польшодо тохёолдоо. Эндэ социализмын дайсад гадаадын хүсэнүүдтэ түшэглэн, эмхи гуримгүй байдал тогтоожо, үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые революцида тад харша замда оруулхые эрмэлзэнэ. ПОРП-ын ЦК-гай һүүлшын пленумэй тэмдэглэһэнэй ёһоор Польшодо социалис гүрэнэй үндэһэ һуурида аюул тохёолдоод байна.

Польшодохи нүхэднай тогтоһон бэрхэтэй байдалые усадхахын түлөө мүнөө хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр партиин дайшалхы шэнжые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэн ангитай, ажалшадтай холбоогоо бэхижүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ, Польшын экономикые һайжаруулха тодорхой программа зохёон хараална.

Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай үнгэрэгшэ декабрьда Москвада болоһон уулзалга социалис Польшодо шухала политическэ дэмжэлтэ болоо юм. Польшын коммунистнууд, Польшын хүдэлмэришэн анги, энэ ороной ажалшад өөһэдынгөө нүхэд болон союзнигуудта батаар найдажа шадаха байна гэжэ энэ уулзалга эли тодоор харуулаа, социалис Польшые, аха дүү Польшые бидэнэр хэзээшье орхихогүйбди, доромжолуулхагүйбди!

Арад зоной һанамжые хёрхо һэргээр анхарха, албан хойрог, ажал хэрэгые дура зоргоороо хүтэлбэрилхэ али бүхы ябадалнуудтай эрид шууд тэмсэхэ, социалис демократи эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ, гадаадын экономическа харилсаанда һайнаар бодожо үзэһэн, үнэн зүб политика ябуулха гээшэ партида, тэрэнэй хүтэлбэрилхы үүргые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ямар шухала удха шанартайб гэжэ Польшодо болоһон үйлэ хэрэгүүд үшөө дахин гэршэлнэ.

Дэлхэйн социализмын түүхэдэ элдэб туршалганууд тохёолдоһон байна. Орёо хэсүү, хатуу үенүүд болоһоншье юм. Гэбэшье коммунистнууд дайсадай добтолгые хододоо эрэлхэг зоригтойгоор угтажа иладаг бэлэй. Тиимэ байгаа, тиимэ байхашье. Өөрынгөө аша туһые хангахаар, арадуудай социалис туйлалтануудые хамгаалхаар бүгэдөөрөө шиидэнги байһандамнай хэншье ажаг һэжэг бү түрэг!

Бидэнэр эб найрамдалай болон арадуудай аюулгүй байдалай үнэн зүб хэрэгэй түлөө, ажалша хүнүүдэй аша туһын түлөө тэмсэнэбди. Марксистско-ленинскэ һургаалай үнэн — манай талада. Нэгэдэл болон бата жаргаал — манай хүсэн.

Социалис гүрэнүүд хоорондоо улам ойро дүтэ боложо байна гэжэ үнгэрэгшэ съезд дээрэ хэлэгдээ һэн. Энэ хэрэг саашадаа хүгжэжэ үргэлжэлһөөр. Гэбэшье тэрэ орон бүхэнэй үндэһэ яһанай онсолигые усадханагүй, социализмын оронуудай түүхэдэ өөрсэ зүйлнүүдые саранагүй. Эдэ оронуудай ниитын байдал, мүн экономикынь эмхидхэл элдэб олон янзын түхэлтэй юм. Энэ хадаа социалис ёһоной ажабайдал батадхан ма… арга зам болон эно… дүүдэй элдэб олон… тухай гэршэлнэ.

Варшавска Договор… лон СЭВ-тэ ородоггү… алис оронуудтайшье… харилсаан урдынхида… ли хүгжөөгдэнэ.

Совет-югославиин… саа холбоон олон… хүгжөөгдөө. Бэе бэе… шэһэн ёһо гуримууд ба… ойлголсолго тэрэ… саае саашадань… һайн үндэһэ һуури бо… Совет-югославиин хан… рисаан гүнзэгы үнд… тиимэһээ тэрэнэй ерэ… улам батажаха байһа… һэжэг манда үгы.

Гадаадаһаа хабаадал… гөөр, демократическа… амгалан тайбанаар Эх… ноо нэгэдүүлхэ гэһэн… Арадай-Демократическа… публикын тэмсэлые С… скэ Союз дэмжэдэг,… тэй холбоогоо улам… гырүүлхэ, баян ша… болгохо гэжэ оролдо…

Хитад тухай тусгаар… хэ баатай бологдоно.… лизмын гол ёһонуудые… даадын болон улас… дын политикын талаар… гайруулха гэшэ ямар… мэндэ хүргэнэб гэжэ… шын хорин жэлэй ту… хи КНР-эй социально-… мическа хүгжэлтын дү… шэл харуулна, энэ… хүшэр хүндэ һургаал… но.

«Соёлой хубисхал»… үедэ орон дотор… журам болбол «туйлай… зэгы шэрүүн феодаль… шистска диктатура»… юм гэжэ Хитадай му… хүтэлбэрилэгшэд өөһэ… лэнэ. Иимэ сэгнэлтэ… мэхэ юумэн манда үгы.

Хитадай дотоодын… тикада мүнөө хубилал… болоно. Тэдэнэй бод… хань ерээдүй сагта ха… ха. Мүнөөнэй Хитадай… бэрилэгшэд Маоһаа… жалан абаһан байдала… лабажа шадааб гэжэ… харуулха. Зүгөөр По… гадаадын политикада… нэгэн һайн хубила… үзэгдэнэб гэжэ мүнөө… хэлэхын аргагүй бай… шаналмаар. Тэрэ поли… урдынхидаал адли ул… рондын байдалые хур… гэһэн шэглэлтэй бай… периализмын поли… нэгэдэн холболдоно.… байдалай Хитадые хү… зүб замда тэхэрюулжэ… гүйнь ойлгосотой. Им… листнууд социализмы… хэдынь болохогүй.

США, Япон, мүн НАТ… хэдэн оронууд Хита… рэгэй-политическэ… үргэдхэхөөр бэлэн… Тиихэдээ тэдэнэр… үнэн зүрхэнһөө туһал… бэшэ, харин тэрэнэй… скэ Союзда, социалис… нэгэдэлэй оронуудта… харшыень өөрынгөө… риалис аша туһада… шалха гэһэн хорото… тиигэнэ бшуу. Энэ ех… тай наадан лэ!

Харин хитад арад… хэлэбэл, эб найрамда… литика, гансал эб на… лай политика ба буса… нүүдтэй зохид һайн… саатай байха гэһэн… кал тэрэнэй бодото… һатай тааралдаха… гэжэ бидэнэр гүн… этигэдэгбди.

Совет-Хитад харилса… зандаа байһаар. Гэбэш… бидэ зэмэтэй бэшэбди.… скэ Союз Хитадай… Республикатай зүри… тэмсэлдэхэ гэжэ орол… оролдоношьегүй.… КПСС-эй XXIV болон… съезднүүдэй тодорх… хараа шугам барил… бди. Тиин һайн хүр… дэһөөр тэрэнтэй ха… холбоогоо тогтоохые… дэгбди. Хитадтай ха… гаа гуримшуулха ту… най оруулһан дура… хүсэндөө байһаар. Мү… нэр урдынхидаал адли… арадые хүндэлдэгбди,… нүхэрнай гэжэ тоол…

Нүхэдүүд! Социалис… нуудтай манай хар… улам хүгжөөхэ, гүн… хын тулада Централ… митет айхабтар ехэ… ри ябуулаа гэжэ таа… ранат. Экономико, соёл… тура хүгжөөхэ, нииты… рилсаа, социалис дэл… нарижуулха хэрэгтэ… шоор хэлэхэдэ, бүхы… дэлхэйн социализм ба… дамтайгаар урагшаа… на. Тиин энэ хэрэгтэ… скэ партиин, агуу… тябриин Эхэ ороной… гэ дүүргэдэг байһа… дэнэр, совет комму… омогорхонобди.

(Үргэлжэлэлынь…)

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта).

...СҮЛӨӨРҺЭН ОРОНУУДТАЙ ХАРИЛСААГАА ХҮГЖӨӨЛГЭ

...хэдүүд! Колониальна ...алтаһаа сүлөөрһэн оронуудтай харилсаа холбоогоо ...бодо үргэдхэһэн ябадал ...сооото үедэ партиин эр...эн уласхоорондын ажал ...үлгын шухала дүнгүүдэй ...гэ мүн.

...дэ элдэб олон янзын оро...д юм. Тэдэнэй зарима...нь сүлөөрһэнэйнгөө һүү... революционно-демокра...ка замаар дабшаа. Ха... нүгөө заримуудтань ка...лис харилсаанууд тогтоо. ...ой зариманиинь үнэхөө... бэеэ даанхай политика ...дадаг, харин бусадынь ... империализмын поли... һүүлдэ шагтагалдан ...үүсэлдэдэг. Тобшоор хэ...дэ, элдэб маягай байдал ...хой.

...циалис шэглэлтэй гүрэ...һээ, социалис ёһоной ...алтын зам һунгаһан ...удаа эхилһүү. Тэдэнэй ...олошороо. Эдэ оронуудан ... замаар дабшалтань ...бэшэ...р үнгэржэ, ехэ ... байдалда боложо бай...нь ойлгосотой. Гэбэшье ...алтын гол шэглэлнүүд ...руу юм. Энэнь юун бэ ...э, империалис монопо...удай, нютагай томо бүр...дай болон феодалнуудай ...эн зонхилолгые удаа ...аар усадхалга, гадаа...капиталай ажал ябуулгые ...арлалга болоно. Эдэнь ...бэ гэхэдэ, экономикодо ...ай гүрэнэй зонхилолго ...гдана, тэрэшэлэн үйлэд...гын хүсэнүүд түсэ...ёһоор хүгжөөхэ замда ...лагдана, хүдөөдэ хамта... болон хамжаанууд бай...гдана. Мүн эдэ юун бэ ... ниитын ажабайдалда ... олониитын үүргэ ...лүүлэгдэнэ, гүрэнэй ...гт арадтаа үнэн сэхэ, ... үндэһэ яһатанай ...үүдаар удаа дараалан ...үлэгдэнэ. Эдэ юун бэ ...э, тус оронуудай гадаа... политикань империа...да эсэргүү шэглэлтэй ... Үргэн олон ажалша... аша туһые хамгаалдаг ...люционно партинууд эдэ ...үүдтэ улам хүсэтэй бо...

...соото үедэ Советскэ Со... Анголо, Эфиопи, Мозам..., Афганистан болон Йеме... Арадай Демократическа ...убликатай хани бари... тухай договорнуудые ...аа. Мүн һаяхан хани ...саан болон харилсаа ...н тухай Сиритэй хэг... договорто гар табиг... Тус договор Совет-Си... хани барисаанай саа... хүгжэлтэдэ, мүн Ду... Зүүн зүгтэ үнэн зүб ...найрамдал туйлаха хэрэг...эд туһа болохо гэжэ эти...

...ёр талада ашатай ту... экономическа болон на...-техническэ үргэн ха... холбоо сүлөөрһэн ...үүдтэй бидэнэр тогтоон ...өөнэбди. СССР-эй ямар ... хабаадалгатайгаар эдэ ...үүдтэ ажахын томо ба...нуудые эрхилхэ гэшэ ...эрэй харилсаанда ехэ ... эзэлдэг.

...рһэн жэлнүүдтэ дүүр...һон барилгануудай дун... тус оронуудай экономикодо ...гү, али гол һуури эзэлхэ ...нууд олон байгаа. Эдэ, ...нь, ямарнууд бэ гэхэдэ, ... дотор бодадаг элект...лшын 70 гаран про... үгэдэг Сиридэхи Ас...рын гидроэнергетическэ ...лекс, мүн абтадаг була... хоёр миллион тонно хү... ехэ болгоһон Алжир... металлургическа заво... хоёрдохи ээлжээн, 1 ви... 2,5 миллион тонно ... малтан абадаг пред... гэхэ мэтэнүүд боло...

...най орон өөрынгөө ар... боломжонуудһаа дулды..., мүн кадрнуудые — ...нер, техник мэргэжэлтэй ...эршэд, врачнууд, баг...арые бэлдэхэ хэрэгтэ ...рһэн олон оронуудта ...лжа үзүүлдэг.

... болон Африкын оро...ай барилгын талмай...та, промышленностьда ... хүдөө ажахыда, боль... болон һургуулинууд... мянган совет мэргэ...д шэн габьяатангаар ...лана. Тэдэнэр агуу ехэ ...лис Эхэ оронойнгоо нэ...үндые нэрэтэй түрэтэн... абажа ябадаг. Бидэнэр ...нээрээ омогорходогбди, ...лта туйлахыень үнэн ...һөө хүсэнэбди!

...рыгөө хамгаалха хүсэ ша... бэхижүүлхэдэмнай ту... гэһэн гуйлтатайгаар ... хандахадань, бидэнэр ...рһэн гүрэнүүдтэ аха ... бусад оронуудтай хамта ...аламжа үзүүлдэгбди. Жэ..., тиимэ ушар Анголо ... Эфиопидо дайралдаһан ... Дотоодын контрреволю... дэмжэн гү, али га...аа эзэрхэг добтолго ..., эдэ оронуудтахи ара... революцинуудые һүнөө... гэһэн һэдэлгэнүүд хэгдэ... байна.

Бидэнэр революцине гадаадаһаа баадхан дэлгэрүүлхэ ябадалые буруушаадагбди, гэбэшье мүн контрреволюцине гадаадаһаа дэлгэрүүлхэ ябадалтай зүйшөөрхэгүйбди.

Империализм афганска революцида эсэргүү соносхогдоогүй бодото дай үүдхэһэн байна. Энэнь манай урда хилэдэ сэхэ аюул ушаруулһан юм. Тиимэһээ хани барисаата ороной туһаламжа эрихэдэнь, бидэ тиимэ туһаламжа үзүүлхэ баатай болоо һэмди.

Афганистанай дайсадай түсэбүүд буруу һүрөө. Арадай-Демократическа партиин болон нүхэр Бабрак Кармаль түрүүтэй Афганистанай правительствын ябуулдаг бодомжотой һайн, национальна аша туһада тааралдаһан политикань арадай засагые батадхаа.

Тэндэ байдаг совет сэрэгшэд тухай хэлэбэл, Афганистанай правительстватай зүбшэлдэн, тэрэ сэрэгээ гаргахаар бэлэн байхабди. Тиихын тулада Афганистанда революцида харша бандануд эльгээгдэхээ огто болихо ёһотой. Афганистан болон тэрэнэй хүршэнэрэй хоорондо энэнь договороор батадхагдаха ёһотой. Шэнэ булимтаралга лаб болохогүй гэһэн гүйсэд найдамжатай байха ёһотойбди. Советскэ Союзай шууд баримталдаг һанамжань иимэ, тиин бидэнэр тэрэнээ хубилгахагүйбди!

Һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын байдалда ехэ хэрэг болоһон Ирандахи революци онсо тусхай шэнжэтэй. Орёо, зүрилдөөтэ шанартай байбашье, энэнь гол шэнжээрээ империализмда эсэргүү революци юм. Гэбэшье дотоодын болон гадаадын хархис хүсэнүүд тэрэнэй шэнжэ шанарые хубилгаха гэжэ оролдоно.

Иранай арад зон эрхэ сүлөө болон һалбаран бададаралта тээшэ өөрынгөө зам бэдэрнэ. Бидэнэр тэрээндэ амжалта туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди, тиин хэрбээ тэрэнэй дэмжээ һаань, тэгшэ эрхын үндэһөөр Ирантай һайн харилсаа тогтоон хүгжөөхөөр бэлэмди.

Зүүн зүгэй зарим оронуудта һүүлэй үедэ исламай уряа лозунгнууд эдэбхитэйгээр дэбжүүлэгдэнэ. Бидэнэр, коммунистнууд, бусад шажануудтал адли мүн исламда шүтэдэг хүнүүдэй шажанай үзэлыень хүндэлжэ хандадагбди. Эндэ шухалань юуб гэхэдэ, ямар нэгэн уряануудые дэбжүүлдэг хүсэнүүд ямар үг зорилго туйлахые хүсэнэ гээшэб гэжэл элирүүлхэ шухала. Исламай туг доро сүлөөрэлгын хүдэлөөн дэлгэрүүлэгдэжэ болохо. Түүхын дүй дүршэл, тэрэ тоодо һаяын дүршэл энээн тухай гэршэлнэ. Гэбэшье революцида харша үймөөнүүдые үүсхэдэг хархис хүсэнүүд исламай уряа лозунгнуудые дэбжүүлдэг байна гэжэ энэ дүй дүршэл харуулна. Ушар тиимэһээ али нэгэн хүдэлөөн ямар бодото удхатайб, зорилготойб гэһэн зүйл эгээл шухала болоно.

Нүхэдүүд! Индитэй манай ороной бэелүүлдэг харилсаа холбооной сүлөөрһэн оронуудтан Советскэ Союзай тогтооһон харилсаан дотор ехэ һуури эзэлдэгынь мэдээжэ. Уласхоорондын хэрэгүүдтэ энэ гүрэнэй үүргын улам дээшэлжэ байһанда баярладагбди. Манай холбоон саашадаа бэхижэжэ үргэлжэлһөөр. Совет-Индиин хани барисаан манай хоёр орондо тогтонижоһон арадай заншал болонхой.

Һаяхан Делидэ премьер-министр Индира Ганди болон Индиин бусад ажал ябуулагшадтай хэгдэһэн хэлсээнэй эсэстэ Совет-Индиин харилсаанда хабаатай бүхы асуудалнуудаар нилээд ехэ дабшалта хэгдээ.

Эб найрамдалда дуратай бэеэ даанхай Индитэй харилсажа байха гээшэ саашадаашье совет гадаадын политикын гол шэглэлнүүдэй нэгэн байха юм.

Индонезитэй, мүн АСЕАН-ай гэшүүн бусад оронуудтайшье һайн харилсаа холбоо тогтоохоодо һаалта хэхэ зүйл үгы гэжэ тоолонобди.

Һүүлэй табан жэлдэ Африкада, Карибска далай шадар болон Океанида арбан шэнэ гүрэн бэеэ даанхай байдалтай болоо. Тэдэнние бүгэдыень Советскэ Союз дары мэдэрһэн юм. «Заншалта» колонизаторнууд болон расистнуудай эзэрхэн зонхилолгын эсэс ойртоо гэжэ Зимбабве гэдэг республикын мүндэлэлгэ, Намибида сүлөөрэлгын тэмсэлэй улам эршэдэлгэ, харин мүнөө ЮАР-та өөртэнь орьёлһон тэмсэл эли тодоор харуулна.

Сүлөөрһэн оронуудай бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэдэнь, империалистнууд дурагүйдэнэ. Хара мянган арга мэхээр тэдэнэр эдэ оронуудые гартаа абажа, байгаалиинь баялигуудые зоргоороо мэдэжэ хэрэглэхые, стратегическэ зорилгоор газар уһыень ашаглахые эрмэлзэнэ. Тиихэдээ «хубаагаад эзэрхэ» гэһэн колонизаторнуудай үнинэй метод үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Анар табан һара үргэлжэлжэ байгаа Иран-Ирагай дайнда баруунай оронууд эгээл тиимэ һаналтайгаар хандана. Энэ дайн хоёр оронон аша туһада хохидол ушаруулхаһаа бэшэ, ямаршье туһа олгохогүй юм. Зүгөөр энэ дайн империализмда сэхэ ашагтай. Тэрэ хадаа эдэ нютагуудтахи байдалаа дахин бата бэхи яажа болгохоб гэжэ үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болонхой. Ирагташье, Ирандашье энээнһээ зохихо тобшолол хэхэ бэзэ гэжэ найдаха байнабди.

Аха дүүгээ алалсаһан энэ дайе дары түргэн болюулха, тус зүришэлдөөе политическэ аргаар гуримшуулха гэжэ Советскэ Союз эрид шиидэнгеэр хүсэнэ. Бидэнэр энээндэ бодото хэрэгээр туһалха гэжэ оролдонобди.

Мүнөө Дүтын Зүүн зүг тухай асуудалда тогтоё. Дүтын Зүүн зүгтэ эзэрхэн зонхилдог болохо зорилгоор США Кэмп-Дэвидэй политикын замда, араб дэлхэйе бутарган хахалха, Израиль болон Египедэй хоорондо амяраа үгэеэ ойлголсолгые эмхидхэхэ гэһэн замда ороһон байна. Араб оронуудта эсэргүү энэ амяарланги үгэсэлгые американ дипломати бэеэ тушааһан бүри үргэн хэлсээн болгожо шадаагүй. Зүгөөр тэрэ ондоо талаар амжалта туйлаа: эндэхи нютагуудтахи байдал дахин шэнээр хурсадаа. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулга ехээр хойшолуулагдаһан байна.

Саашадаа яалтайб? Энэ асуудалые шиидхэжэ эхилхээр болоо гэжэ бидэ тоолонобди. Үнэн зүб, бодото үндэһөөр эндэхи бүхы асуудалнуудые гуримшуулха үнэн сэхэ арга зам хамтаараа дахин бэдэрхэ саг ерэбэ. Мүнөө тохёолдоһон эрхэ байдалда уласхоорондын тусхай конференци зарлажа, тиимэ арга зам тухай хөөрэлдэхөөр байна.

Советскэ Союз һайн һаналтайгаар, асуудалые бүтэхэ тээшэнь харалсаха зорилгоор иимэ хүдэлмэридэ хабаадалсахаар бэлэн. Энэ асуудалые шиидхэхые хүсэдэг бусад талануудтай — арабуудтай (тэрэ тоодо Палестинын сүлөөрэлгын эмхине заатагүй оруулалсан), Израильтай хамта тэрэ хүдэлмэридэ хабаадалсахаар бэлэмди. Мүн США-тай хамта тэрэ асуудал хаража үзэхөөр бэлэмди. Хэдэн жэлэй урда тээ энэ талаар тиимэ асуудал сугтаа хараа һэмди гэжэ һануулһууб. Мүн Европын гүрэнүүдтэй, Дүтын Зүүн зүгтэ үнэн зүб, бата бэхи эб найрамдал хангахые үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэдэг бүхы гүрэнүүдтэй тус асуудалые хаража үзэхөөр бэлэмди.

Мүн энэ бүхы асуудалда ООН-шье урдынхидаал адли туһатай үүргэ дүүргэжэ шадаха бэзэ.

Энэ асуудалай гол удхань ямар бэ гэхэдэ, бидэ урдынхидаал адли иигэжэ тоолонобди: Дүтын Зүүн зүгтэ бодото эб найрамдал тогтоохын тулада Израилиин 1967 ондо булимтаран абаһан араб газар дайда бусаагдаха ёһотой. Палестинын араб арадай гол шухала эрхэнүүд бэелүүлэгдэхэ, тэрэ тоодо өөрынь гүрэн байгуулагдаха ёһотой. Эндэхи бүхы гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Израилиин аюулгүй байдал болон бүрин эрхые хангаха шухала. Эгээл шухала гол ёһонууд иимэ. Харин гол бэшэ зүйлнүүдые хэлсээ хэжэ шиидхэхээр бэзэ.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсадаггүй оронуудай хүдэлөөн уласхоорондын харилсаанда шухала нүхэсэл байһан, мүнөөшье байһаар юм. Тус хүдэлөөн мүндэлһөөр хорин жэлэйнгээ ойе эгээл мүнөө жэлдэ тэмдэглэхэнь. Империализм болон колониализмда эсэргүү, дайн сэрэг болон булимтаралгада эсэргүү байһандаа энэ хүдэлөөн хүсэтэй. Эдэ үндэһэн шухала гол ёһонуудтаа үнэн сэхэ байгаал һаа, бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсадаггүй оронуудай хүдэлөөнэй дэлхэйн политикада дүүргэдэг үүргэнь саашадаа улам дээшэлхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

70-аад онуудай тэнгээр урдань колониальна байһан оронууд уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тухай асуудал табяа һэн. Уласхоорондын экономическа харилсаае демократическа үндэһөөр, тэгшэ эрхын үндэһөөр хубилгаха гээшэ түүхын талаар зүб зүйтэй юм. Энэ талаар ехэ юумэн хэгдэжэ болохо, хэгдэхэшье ёһотой. Гэбэшье «баян хойто оронууд» «үгытэй урда оронууд» хоерой хоорондохи илгаань лэ шухала гэжэ хаа-на хэлэгдэдэгынь буруу. Үнэн зүб уласхоорондын экономическа харилсаа тогтоохо хэрэгтэ бидэнэр туһалхаар бэлэмди, бодото дээрээ туһалдагшьебди.

Нүхэд, хэндэшье удаадахи зүйлдэ ажаг һэжэг байха ёһогүй. **Сүлөөрһэн оронуудтай СССР-эй харилсаа холбоое хүгжөөхэ, дэлхэйн социализмын болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй холбоое батадхаха гэһэн хараа шугам КПСС саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ.**

3. КПСС БОЛОН ДЭЛХЭЙН КОММУНИС ХҮДЭЛӨӨН

Дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ КПСС-эй баримталдаг хараа шугам тухай тогтожо хэлэе.

Дэлхэйн хүдэлмэришэн анги болон тэрэнэй политическэ манлайнь болгошо коммунис партинууд 80-аад онуудта бата найдамтайгаар дабшан хүрөө. Тиин ажалшадай эрхын түлөө, эб найрамдалай болон арадуудай аюулгүй байдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэд байһанаа харуулан ерээ.

Коммунис хүдэлөөн зэргэнүүдээ улам үргэдхөө, олониитэдэ улам ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо. Мүнөө компартинууд дэлхэйн 94 орондо эдэбхитэй ажал ябуулга эрхилнэ. Гансал Баруун Европодо һүүлэй арбан жэлэй туршада компартиин зэргэнүүдтэ 800 мянга шахуу шэнэ тэмсэлшэд жагсаа юм. Энэ коммунис үзэл сурталай диилдэшэгүй ехэ татасатай байһанай гэршэ бэшэ аал!

Манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет аха дүү партинуудтай али бүхы талын холбоо харилсаа саашадань үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ шэглэлтэй эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулаа юм. Тоосоото үедэ гансал Политбюрогой гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, Центральна Комитедэй секретарьнар хэдэн зуун партиина делегацинуудтай уулзаа. Өөрынгөө талаһаа КПСС-эй түлөөлэгшэд компартинуудай съезднүүдэй хүдэлмэридэ болон бусад ажал ябуулгануудта хабаадалсаһан байна.

Бидэнэр манай дотоодын ажабайдалдахи хэрэгүүд тухай, гадаадын политическэ ябуулганууд тухайгаа аха дүү партинуудта саг үргэлжэ дуулгажа байгаабди. Хилын саанахи нүхэд нютаг нютагуудта — республика, областьнуудта, предприятинуудта КПСС-эй хэжэ байдаг бодото ажал ябуулгатай үргэнөөр танилсаха арга боломжотой байгаа. Эдэ бүгэдэ тэдэнэй хүдэлмэридэ туһа болоо гэжэ манай нүхэд өөһэдөө хэлэдэг.

Хилын саанахи коммунистнуудтай холбоотой байхадаа, манай партишье зарим оронуудтахи байдалые һайнаар мэдэжэ байха аргатай байдаг.

Компартинуудай нүлөөгэй улам ехэ болохо бүри тэдэнэй үмэнэ байгаа зорилгонууд улам орёо, элдэб янзын болоно. Харин энэнь юумые ондо ондоогоор сэгнэхэ, ангиин тэмсэлэй тодорхой асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ондо ондоогоор хандаха ябадалда хүргэдэг партинуудай хоорондо үгэ булялдаа үүсхүүлдэг байна.

Манай һанахада, эдэ бүгэдэ тимэл байха ёһотой юм. Али нэгэн асуудалнуудаар урданьшье компартинууд адли бэшэ һанамжа баримталдаг байгаа. Һаналай алгасалай байгаашье һаань, ангиин ниитэ дайсанда эсэргүү тэмсэлдээ хоорондоо политическэ харилсаа холбоотой байха, тэрэнние хүгжөөхэ шухала гэжэ ажабайдал үнэншэмэ тодоор гэршэлнэ. Элдэб гараһан асуудалнуудые шиидхэхэ эгээл дээдэ шиидхэгшэ хадаа саг, бодото байдал мүн. В. И. Ленин иигэжэ тон гүнзэгыгөөр, зүбөөр зааһан байдаг: олон ондоо һанамжанууд «үгы боложо болохо, заатагүй үгы болохо юм: иимэ дүн үнэхөөрөө аюултай дайсантай, буржуазитай хэгдэхэ хамтын тэмсэлэй эсэстэ ерэхэ ушартай...».

Социализмын түлөө, социалис байгуулалтын түлөө тэмсэлэй арга зам болон түхэл маягынь национальна онсо өөрэ байха ёһотой гэжэ хэдэн компартинуудай хүтэлбэрилэгшэд һаяшаг ехэ эдэбхитэйгээр хэлэдэг болоһон байна. Гэбэшье тус асуудалда хэн нэгэнэй талые баримталангүй хандабал, ямар нэгэн ороной онсо өөрэ зүйлые хайхарангүй, тэрээндэ иимэ тиимэ юумэ бэелүүлэгты гэжэ хэншье хэзээшье баадхаагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Тус асуудалаар В. И. Ленинэй баримталдаг байһан һанамжа һайн мэдээжэ. «Бүхы нацинууд социализмда ерэхэ, энэнь зайлашагүй, — гэжэ тэрэ бэшээ һэн, — гэбэшье тэдэнэр тон адляар ерэхэгүй, харин тус бүхэниинь демократиин али нэгэн түхэл маягта, пролетариадай диктатурын али нэгэн түхэл янзада, ниитын байдалай элдэб талануудые социалис ёһоор хубилгаха ямар нэгэн темпдэнь өөрын өөрсэ зүйл оруулха».

Манай парти энэ ленинскэ заабарине хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг юм. Энэ заабариин зүб байһые түүхын бодото байдал мүнөө тон үнэншэмөөр баталан харуулаа. Бодожо үзыт, нүхэд. Мүнөө бии байгаа нэгэшье социалис орондо социалис революциин түхэл янза, онол метод, арга замуудынь ямар нэгэн ондоо ороной дүй дүршэлые тэрэ зандань оройдоо дабтаагүй бшуу. ГДР гү, али Польшо, Венгри гү, али Куба, Монгол гү, али Югослави — тобшоор хэлэхэдэ, бүхы социалис оронууд революцияа өөрынхеэрээ бэелүүлээ, эдэ орон бүхэндэ ангиин хүсэнүүдэй тэнсүүри ямар байгааб, национальна ажаһуудалынь болон гадаадын байдалынь ямар байгааб, энээнһээ дулдыдуулан, өөрын арга замаар бэелүүлээ бшуу.

Зэбсэгтэ тэмсэлшье байгаа, ниитын шэнэ байгуулалтада амгалан ёһоор шэлжэн, оролго үзэгдөө; мүн зарим оронуудта ажалша ангинууд засагаа түргэнөөр гартаа абаа, харин нүгөө оронуудтань энэнь удаан сагта унжагайраа. Зарим оронуудта революцинууд гадаадын добтолгоһоо бэеэ хамгаалха баатай болоо, нүгөө зарим оронууд гадаадын добтолгодо ортоогүй.

Социализмын үндэһэ һуури байгуулжа, тэрэнние бэхижүүлгэ, социалис общество байгуулга мүн лэ элдэб оронуудта өөрын онсо тусхай шэнжэтэй байгаа, байнашье гэжэ би хэлээ һэм.

Тиин «хуу нэгэн адли болгогдоно» гэжэ хэлэхэ, обществые хубилгаха талаар һунгаһан олоһон арга замуудыень мэдэрһэнэй гү, али мэдэрээгүйн үндэһөөр компартинуудые зүрилдүүлэн илгаха гээшэ бодото баримтануудые хайхараагүй ябадал болоно гэжэ би һананаб.

Манай ороной хүгжэлтын ямар нэгэн тодорхой талаар тус тус компартинуудта заримдаа шүүмжэлхы һанамжанууд хэлэгдэдэг. Гэбэшье бүхы юумэн манда һайн байгаа гэжэ бидэнэр оготошье тоолоногүйбди. СССР-тэ социализм хэлэшэгүй хэсүү бэрхэ эрхэ байдалда байгуулагдаа юм. Парти хэнэйшье ябаагүй зам гаталан гараа. Тиин энэ замдамнай ямар бэрхэшээлнүүд, дутагдалнууд дайралдаа һэм, алиниинь дабагдангүй үлөөб гэжэ хэншье бидэнһээ һайнаар мэдэхэгүй.

Нүхэд ёһоной, хэрэгые бүтэхэ тээшэнь хэгдэһэн шүүмжэлэлгэдэ бидэнэр анхаралтайгаар хандадагбди. Зүгөөр социалис бодото байдалые хазагайруулжа, тэрээгээрээ империалис номнолдо, ангиин дайсанда зорюута гү, али зорюута бэшээршье туһа хүргэдэг «тиимэ «шүүмжэлгые» бидэнэр эрид буруушаанабди.

Хэрбээ революционернүүд болон реформистнуудай хоорондохи, зохеохы марксизм болон догматическа сектантствын, зүүнэй тала баримталһан авантюризмын хоорондохи шухала шанартай алгасал бэшэ һаа, коммунистнуудай хоорондохи һаналай алгасал дабагдажа боломоор юм гэжэ манай парти тоолодог. Ленинэй үе сагта адли мүнөөшье буулта хэжэ эбсэхэ ябадал байхагүйнь ойлгосотой. Зүгөөр ниитэ революционно хэрэгэй түлөө коммунистнуудай тэмсэжэ байхадань, элдэб һанал бодолнуудые нүхэдэй ёһоор тэсэмгэйгээр зүбшэн хэлсэлгэ хадаа тэдэнэй ниитэ үг зорилгонуудтай эрхим һайнаар тааралдадаг гэжэ бидэнэр тоолодогбди.

Эб найрамдалай түлөө, империализмын эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүүсэн, ядерна һандаралта дайнай аюулда арадуудые хүргэдэг түргэнөөр зэбсэгжэлгэдэ эсэргүүсэн хэжэ байгаа коммунистнуудай эрид шууд тэмсэлынь тэдэнние нэгэдхэдэг хүсэн, дэлхэйн коммунис хүдэлөөе саашадань батадхадаг, нэрэ хүндыень дээшэлүүлдэг агуу ехэ хүсэн болодог.

Гол шухалань юуб гэхэдэ, марксизм-ленинизмын һургаалаар зэбсэгжэнхэй коммунистнууд дэлхэй дээрэ боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдэй удха шанарыень, хараа шэглэлыень бүгэдэнһөө гүнзэгыгөөр, бултанһаа зүбөөр ойлгодог, тиин хүдэлмэришэн ангиин, өөрынгөө оронуудай ажалшадай аша туһын түлөө, демократиин түлөө, эб найрамдал болон социализмын түлөө өөрынгөө тэмсэлдэ зүб тобшололнуудые хэдэг юм.

Эгээл иимэ үндэһөөр КПСС аха дүү партинуудтай өөрынгөө харилсаа тогтоодог. Дийлэнхи олонхи коммунис партинуудтай — Францын, Португалиин, Германиин, Грециин, Финляндиин, Даниин, Австриин болон Европын бусад компартинуудтай бидэнэр һайн нүхэд ёһоной харилсаатайбди. Мүн лэ Америкэ, Ази, Африка болон Австралиин аха дүү партинуудтай КПСС баһал тиимэ һайн харилсаатай юм. Ниитэ хэрэгэйнгээ түлөө — эб найрамдалай болон социализмын хэрэгэй түлөө бидэнэр энэ харилсаагаа саашадаашье бэхижүүлхэбди.

1976 ондо Берлиндэ болоһон Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ ехэ ушар хэрэг болоо юм. Тэрэ түргэнөөр зэбсэгжэлгэдэ эсэргүү, түгшүүрил һуларуулгые батадхахын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэнь хүдэлмэришэн ангида, үргэн ажалша олониитэдэ найдамтай зүб шэглэл олгожо үгөө юм.

1980 ондо Парижда болоһон Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уулзалга дайн сэрэгэй аюулда эсэргүү тэмсэлдэ шэнэ түлхисэ болоо. Ядерна һомонуудтай американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараажа тодхохо тухай НАТО-гай бүлэглэлэй абаһан шиидхэбэриһээ уламжалан, Европодо тохёолдоһон ехэ аюулда эсэргүү арад зоной тэмсэл эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэ туһа болоһон байна.

Тоосоото үедэ бусад демократическа хүсэнүүдтэй КПСС-эй холбоо харилсаан бэхижээ. Финляндиин, Бельгиин, Швециин, Японой, Испаниин болон хэдэн бусад ороной социалис болон социал-демократическа партинуудтай — гол түлэб сэрэгэй аюултай тэмсэхэ асуудалаар манай холбоон саашадаа хүгжөөгдөө. Социнтерныйн хүтэлбэрилэгшэдтэй тогтоогдоһон холбоон, буу зэбсэг хуряаха талаар Социнтерныйн конференцидэ манай хабаадалга, тус асуудалаар байгуулагдаһан хүдэлмэриин бүлэгтэй холбоо тогтоолго, тэрэнэй делегацине КПСС-эй ЦК-да хүлеэн абалга — эдэ бүгэдэ ехэ удха шанартай байгаа.

Мүнөөнэй социал-демократи нилээд ехэ политическэ хүсэн болонхой юм. Арадуудай амин шухала аша туһые хамгаалха талаар, түрүүндэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, уласхоорондын байдал һайжаруулха, фашизм болон расизмда, ажалшадай политическэ эмхинүүдтэ хархис хүсэнүүдэй хэжэ байгаа добтолгодо харюу үгэхэ талаар тэрэ ехэ юумэ хэжэ шадаха байгаа. Гэбэшье бодото дээрээ социал-демократиин удамаршад энэ талаар бираган юумэ хэдэггүй.

Тэдэнэй олониинь коммунизмда харша үзэлөөр нэбтэрэнхэй. Зариманиинь социалис оронуудта эсэргүүгээр империализмын эмхидхэдэг кампанинуудта хабаадалсадаг, мүн Атлантиин океан шадарайхид һанал нэгэдэнги байха ёһотойбди гэһэн шалтаг барьяд, түргэнөөр зэбсэгжэлгые зүйтэй дээрэ тоолодог. Иимэ политикын ажалшадай аша туһада харша байһаниинь ойлгосотой. Бидэнэр тэрэнние эрид буруушаадагбди.

Гэбэшье эб найрамдалай болон демократиин хэрэгтэ туһатай бүхы алхамуудые бидэнэр эдэбхитэйгээр дэмжэхэбди. Мүнөө уласхоорондын байдалай орёо хэсүү болоод байхада, социал-демократуудтай, профсоюзтай, шажан санаартантай, бүхы демократическа, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэй дайн зайсуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай асуудалнуудаар харилсаа холбоотой байха гээшэ ехэ шухала гэжэ тоолонобди. Недондо Софида болоһон эб найрамдалай түлөө арадуудай бүхэдэлхэйн парламент иимэ харилсаа холбооной һайн жэшээ болоно.

Өөрынгөө зэргэнүүдые үргэдхэхэ, олониитэтэй холбоогоо бэхижүүлхэ, хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы ажалшадай аша туһые, тэдэнэй демократическа эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые хамгаалха хэрэгтэ, монополинуудай заһагүй эзэрхэлгые хизаарлахын түлөө тэмсэлдэ, милитаризмын дэбэрэлгые тогтооха, өөһэдынгөө оронуудые социалис шэглэлээр хүгжөөхын түлөө хэжэ байгаа тэмсэлдээ компартинуудай амжалтануудые туйлахадань, совет коммунистнууд тэдэниинень һайшаан баярлажа байдаг.

Нүхэдүүд! Капиталай ороной коммунистнууд мүрдэн хюдалгада ортожо, түрмэнүүд болон концлагерьнуудай адаалхай түмэр бэе дээрээ үзэжэ, өөрынгөө арадуудай аша туһын түлөө шэн габьяата, заримдаа айхабтар хүшэр үдэр бүриин тэмсэл соогуур марксизм-ленинизмын үг зорилгонуудта, пролетарска интернационализмда үнэн байһанаа харуулна.

Фашистска диктатурануудай түрмэ шоронгуудта зобожо, тулижа байһан, полициин мүрдэлгэ хашаалгада ортожо байдаг, нюуса байдалда хүшэр хүндэ тэмсэл хэжэ байгаа манай аха дүү коммунистнуудтай хододоо һаналаа нэгэдэнги байһанаа халуунаар мэдүүлнэбди. Имагтал үзэл бодолойнгоо түлөө, хүдэлмэришэн ангиин партида хабаатай байһанайнгаа түлөө газаашалуулан илгагдадаг, гражданска болон политическэ эрхэеэ хаһагдадаг хүнүүдтэй һаналаа нэгэдэнхэйбди.

Коммунистнуудта — арад зоной хэрэгэй түлөө эрэлхэг тэмсэлшэдтэ алдар соло!

4. КАПИТАЛИС ГҮРЭНҮҮДТЭЙ ТОГТООҺОН ХАРИЛСААНУУД. ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ХҮСЭНҮҮДТЭ ХЭГДЭДЭГ ЭСЭРГҮҮСЭЛТЭ. ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ПОЛИТИКА

Нүхэдүүд! Тоосоото үе соо СССР капиталис гүрэнүүдтэй эбэй ёһоор зэргэ оршолгын ба али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоотой байлгын, империализмын эзэрхэг түримхэй хорото ябуулганнуудта хатуу шанга харюугай сохилто үгэлгын ленинскэ политикые эдэбхитэйгээр ябуулһан байна.

Эдэ жэлнүүдтэ капитализмын ниитэ кризис улам саашадаа хурсадажа байгаа. Капитализм өөрынгөө хүгжэлтэдэ тогтон зогсошоо бэшэ ааб даа. Зүгөөр тэрэ хадаа һүүлэй арбан жэлэй турша соо экономическа гурбадахи доройтон уналгада ороод байна.

Саарһан мүнгэнэй бууралга үзэгдөө дуулдаагүй ехээр һужэрөө. 1970 онһоо хойшо хүгжэнги капиталис оронуудта юумэнэй үнэ сэн дунда зэргээр 2,3 дахин, тэрэ тоодо 1975 онһоо хойшо —нэгэ хахад дахин дээшэлээ. Саарһан мүнгэнэй бууралга бүри ехээр түргэдэжэ байнхай. США хадаа «национальна түүхэ соогоо саарһан мүнгэнэй бууралгын эгээл муугай муу үенүүдэй нэгэнһээ» хохидожо байна. хэдэн миллион америкынхидэй «ажабайдалай эгээл үндэһэ һуурине энэ саарһан мүнгэнэй бууралга муудхааха аюулда хүргэнэ» гэжэ тушаалдаа ороходоо Холбоото Штадуудай шэнэ президентын мэдэрһэниинь дэмы бэшэ.

Капиталис экономикые гүрэнэй зүгһөө гуримшуулгын ямар багаар туһалдаг байһаниинь бүрин эли тодоор харагдана. Саарһан мүнгэнэй бууралгада эсэргүү хэмжээнүүдые абахадаа, буржуазна правительстванууд үйлэдбэриин үргалтые удааруулха, хүдэлмэригүйшүүлые олошоруулха ябадалда туһа нэмэри хэнэ; үйлэдбэриин кризистэ орожо доройтолгые зогсоохо гэжэ оролдоод, тэдэнэр саарһан мүнгэнэй бууралгые бүри ехээр шангадхана бшуу.

Социальна зүрилдөөнүүд эли бодо хурсадаа. Капиталис обществын эрхэ байдалда эрдэм-техникын шэб шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ хэрэглэлгэ ажалшадта зүрюу байдаг, хэдэн миллион хүнүүдые фабрика, заводуудһаа намнадаг юм. Арбан жэлэй турша соо хүгжэнги капиталис оронуудта хүдэлмэригүйшүүлэй тоо хоёр дахин олошороо. 1980 ондо тэдэнэй тоо 19 миллион хүнүүд болоо һэн.

Социальна зарим тэды реформонуудые хэжэ, ангиин тэмсэлэй шанга эршые багадхаха гэһэн һэдэлгэнүүд мүн лэ амжалта туйланагүй. Арбан жэлэй турша соо забастовконуудта хабаадагшадай тоо гурбанай нэгэ хубяар олошоржо, хуулита тоо, баримтануудай ёһоор, имагтал 250 миллион хүн зондо хүрөө.

Империалис хоорондын зүрилдөөнүүд улам хурсадана, мүн дэлгүүрнүүдэй түлөө, түүхэй эд ба элшэ хүсэ абаха газарнуудай түлөө тэмсэл улам шангадана. Японой ба Баруун Европын монополинууд американ капиталтай, тэрэ тоодо США-гай дотоодын дэлгүүр дээрэ бүри амжалтатайгаар үрдилдэн тэмсэнэ. Далаад онуудай үе соо юумэ гадаадада гаргажа дэлхэйн худалдаанда США-гай эзэлдэг хуби 20 шахуу процентээр хороһон байха юм.

Капитализмын үзэжэ байгаа бэрхэшээлнүүд тэрэнэй ябуулдаг политикадашье, тэрэ тоодо гадаадын политикадань нүлөөлдэг байна. Капиталис оронуудай гадаадын политикын хараа бодолой гол асуудалнууд тушаа хэгдэдэг тэмсэл бүри хурсадаа. Һүүлэй үедэ түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын, буу зэбсэгүүдые хизаарлалгын, Советскэ Союзтай болон социализмын бусад оронуудтай харилсаануудаа һайжаруулгын дайсад эдэбхижээ.

Балмад ябадал, өөһэдынгөө шунахай ахир зорилго бэелүүлхын түлөө хүн түрэлтэнэй амин шухала аша туһые аюулда оруулжа туршахаар бэлэн байлга — иимэ ябадал империализмын эгээл эзэрхэг түримхэй засагаархидай политикада илангаяа эли тодоор үзэгдэнэ. Арадуудай эрхэнүүд ба дура хүсэлдэ хүсэд хайхарамжагүй байһанаа элитээр харуулха зуураа тэдэнэр арад ниитын сүлөөрэлгын тэмсэлые «мүрдэлгэ хюдалгын» үзэгдэл мэтээр зураглан харуулха гэжэ һэдэдэг байха юм. Тэдэнэр үнэхөөрөө туйлажа болошогүй юумые туйлаха — дэлхэй дээрэ боложо байгаа түрүү шэнжэтэй хубилалтануудай зам дээрэ хаалта табиха, арадуудай хуби заяа шиидхэгшэдэй үүргэ өөһэдтөө тэхэрюулэн бусааха гэһэн зорилго табина бшуу.

Сэрэгэй гаргашанууд урдань үзэгдөөгүй ехээр ургана. США-да эдэ гаргашанууд жэлдээ зуун табин миллиард долларто хүрэнхэй. Тиибэшье иимэ тоо томшогүй ехэ тоонууд американ сэрэгэй-промышленна комплексын һанаанда тааранагүй, тэрэ хадаа үшөө ехэ эрилтэ табина. Вашингтоной эрилтэнүүдтэ буулта хэжэ, мүнөөнэй зуун жэлэй эсэс болотор шахуу сэрэгэй һомололгые зүндөө ехэ болгожо байхабди гэжэ НАТО-гай талаар союзнигуудынь уялга абаһан, тиихэдээ зарим нэгэниинь тон дурата дурагүйгөөр абаһан байха юм.

Туйлай ехэ энэ мүнгэ зөөриин нилээд горитой хубинь стратегическэ ядерна буу зэбсэгэй шэнэ зүйлнүүдые хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ һомологдоно. Тэдэнние байгуулха үедэ эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай сэрэгэй сурталнууд, Картерай уршагта директивэ мэтэ сурталнууд дэбжүүлэгдэдэг байна. Ядерна дайн хизаарлагданги байжа болохо гэһэн шүүгээр хүнүүдтэ этигүүлхэ гэжэ хүсэнэ, тиимэ дайн боложо магад гэһэн һанал бодолтой тэдэнние эбсүүлхэ гэжэ хүсэнэ.

Теэд энэмнай арадуудые сэхэ мэхэлһэн ябадал гээшэл! Американ бодомжын ёһоор, «хизаарлагданги» ядерна дайн, жэшээнь, Европодо болоо һаа, бүри эгээл эхин дээрээ Европодохи эрдэм болбосоролой сохом лэ хосорһонтой адли удхатай байха һэн. Тиин тиитэрээ Холбоото Штадууд өөһэдөөшье энэ дайнай дүлэнһөө хажуу тээ үлэжэ шадахагүй һааб даа. Тиимэрхүү түсэбүүд ба «сурталнууд» — бүхы арадуудта, американ арадые оруулалсан, гаитай ехэ аюул болоно гэжэ ойлгосотой бшуу. Энэ түсэбүүд дэлхэй дээрэ хаа хаанагүй буруушаагдана. «Бүтэхэгүй!» — гэжэ арадууд эрид шууд тэдээндэ хэлэнэ.

Империалис засагаархид ондоо гүрэнүүд ба арадууд тушаа эзэрхэн зонхилолгын ба албадан баадхалгын ёһо гуримаар бодомжолдог.

Монополинуудта хари гүрэнүүдэй нефть, ураан, үнгэтэ металлнууд хэрэгтэй ха юм — тиигээд США-гай «амин шухала аша туһын» оршонгууд гэжэ Дүтын Зүүн зүг, Африка, Индиин океан соносхогдоно. Тэрээ руу США-гай сэрэгэй машина эдэбхитэйгээр нэбтэрэн орожо, удаан саг соо байха гэжэ түхеэрнэд. Индиин океанда оршодог Диего-Гарсия арал, Оман, Кени, Сомали, Египет, — саашаа юун бэ?

Гаргашануудаа бусадтай хубаалдахын, НАТО-гай талаар удамаршадаа нэгэн доро шангаар өөһэдтөө хамжуулан барихын тулада США хадаа энэ бүлэглэлэй үүргэ уялгануудые үргэдхэхэ гэжэ оролдоно. Вашингтоной стратегүүд өөһэдынгөө сэрэгэй бэлэдхэлдэ бусад хэдэн арбаад гүрэнүүдые хабаадуулха, өөһэдынгөө баазануудаар, аэродромуудаар, буу зэбсэгэй складуудаар абаахаин шүлһэн шэнгеэр дэлхэйе хүреэлхэ гэжэ яаха аргагүйгөөр хүсэнэ ха.

Иимэ ябуулгануудаа сагааруулхын тулада Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй нефтиин баялигуудта гэхэ гү, али нефть шэрэлгын харгы замуудта тохёолдуулагдадаг «совет аюул» тухай үгэ хүүр тараадаг байха юм. Мэдүүһэтэ худал хуурмаг үгэ хүүр, яахадааб гэхэдэ, СССР энээндэньшье, тэрээндэньшье хорото һэдэлгэ хэхэ гэжэ түхеэрнэгүй гээд эдэ үгэ хүүр тараагшад һайн мэдэнэ бшуу. Энэ районние дариин ууга болгожо байгаад, баруун оронуудай нефтиин аша туһые «хамгаалжа» болохо юм гэжэ юрэдөө бодомжолхоньшье удхагүй лэ.

Үгы, Персидскэ тохой шадарай районда, мүн тэрэнэй хажуугаархи газар дээрэ хайшан гээд эб найрамдалай хангагдажа болохо байһан тушаа бидэ тад ондоо хараа бодол баримталдагбди. Тэрээ руу далайн ба агаарай бүри шэнэ шэнэ томо флодые, сэрэгүүд ба буу зэбсэг абаашахын орондо уласхоорондын хэлсээ баталжа, эндэхи сэрэгэй аюулые болюулха гэжэ бидэ дурадханабди. Хамтын хүсэлэл оролдолгоор, бүхы талануудай хуулита аша туһые хараада абалсан, энэ районда тогтууритай һайн, амгалан тэнюун оршон байдал тогтоожо болохо юм. Эндэхи нютагуудта оршодог гүрэнүүдэй бэеэ дааһан эрхэнүүдые, мүн эндэхи нютагуудые бусад орон дэлхэйтэй холбодог далайн ба бусад зам харилсаануудай аюулгүй байдал лаблан хангажа болохо юм. Советскэ Союзай һаяхан дэбжүүлһэн дурадхалнуудай гол удхань иимэл даа.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 2-дохи, 3-дахи нюурнуудта).

Энэ үүсхэл дэлхэй дээрэ, тэрэ тоодо Персидскэ тохоин хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй зүгһөө үргэн ехэ дэмжэлгэдэ хүртөө һэн. Гэхэ зуура, совет дурадхалнуудые шаахан дайсадаг олдоо — тэдэнэр хэнэй талада гэжэ тухайлхань хүндэшье бэшэ. Бүгэдэндэ таарамжатай шиидхэбэри хамтаран шэнжэлхэ бэдэрхын тулада энэ бүхы асуудалые США-гай болон НАТО-гай ородог бусад оронуудай правительствануудай түбшэн түнсэр ба уридшалан һанаамжалангүйгөөр болобо хэлсэхэ аабза гэжэ найдажа байнабди.

Энэ асуудалаар үгэеэ ойлгосолдо хадаа энээнэй хажуугаар Дэлхэйн океанай элдэб районуудта сэрэгэй хүсэнэй оршон байлгые бага болгохо тон шухала хэрэгтэ эхи табижа болохо һэн.

Эдэ бүхы жэлнүүдтэ США-тай тогтооһон харилсаануудта, урданхидаал мэтэ, шууд сэхэ, бүтэмжэтэй таарүү хараа шугам баримталдаг байгаабди. Вашингтоной энээнэй урда тээ байһан захиргаанай эдэ харилсаануудые оройдоошье хүгжөөхэ бэшэ, бэе бэеэ ойлгосохо бэшэ хараа бодол баримталаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Бидэнэй хашалта хэхэ гэжэ һэдэлэһэн, тэндэхэд энээнэй урда тээ хүн жэлнүүдтэ байгаа бэшэ сэлэл оролдолгон совет-американ харилсаануудта байгуулагдажа шадаһан байн шэнжэтэй юумые һандаргажа оройһон байгаа. Тэрэнэй эсэстэ хэдэ хэдэн шэгэлэнүүдэй талаар тогтоогдоһон манай хоёр талын холбоо барисаан газарһаа хэгдэжэ дашаһан юм. ОСВ-2 гэжэ договорой хүсэндэ оролгонь һаатуулагдаа һэн. Буу зэбсэг хизаарлаха, гурбадахи оронуудые буу зэбсэгээр хангалгые хорооху мэтэ зарим тэды асуудалнуудаар — США-гай нэгэ талын гурнаар байһан хэлсээгэ таһалдуулһан юм.

Сагаан байшандахи хүтэлбэрилэгшэдэй һэлгэлһэй һүүлээршье Вашингтоноой политика далдагүйгөөр дай жүрөөдэһэн урианууд ба мэдүүлэлгэнүүдээр дуулдадагшье гэмшэлтэй. Эдэ урианууд ба мэдүүлэлгэнүүд манай оронуудай хоорондохи харилсаануудай оршон байдалые муудхааха гэжэ зориуута хэрэглэгдэжэ шэнги байха юм. Мүнөө Америкын политикые тодорхойлдог хүнүүд эсэсэй эсэстэ ушар байдалые бүри бодотоор харадаг болохо гэжэ найдаха хүсэлтэй байнабди. Бидэнэй үзэхэдэ, СССР болон США-гай хоорондохи, Варшавска Договор болон НАТО-гай хоорондохи сэрэгэй-стратегическа тэнсүүри хадаа манай юртэмсэ дээрэ эб найрамдалые аршалан хамгаалхада бодотоор зорюулагдана гэжэ бэшэ. Бидэ сэрэгэй талаар нүгөөдэ талада орходоо бүлюу хүсэтэй болохые хүсэдэггүйбди, хүсэнэй тэнсүүри эбдэхэ хүсэлгүйбди. Зүгөөр бидэнэй эсэргүү хэн нэгэн шэнээ буу зэбсэг бэлдэхэ эхилбэл бидэшье харюу үгэхэ аргатай байхабди.

Үнэн бодото байдалые хараад үзээбди.

Стратегическэ ядерна буу зэбсэг тухай гү, али дунда зэргын дайдада буудадаг Европодохи ядерна буу зэбсэг тухай хэлэгдэнэ гү, энэ хоёр ушарта хоёр талын хоорондо адлирхуу тэнсүүри бии байна. Буу зэбсэгэй нэгэ зүйлнүүдээр баруун оронууд, нүгөөдэ зүйлнүүдээрнь бидэ зарим тэды бүлюу хүсэтэй байнабди. Тус тус договорнууд ба хэлсээнүүдэй баталагдаад байгаа һаань, энэ тэнсүүри бүри бата бэхи байжа болохо һэн.

Танкнууд тухай хэлсэдэг байна. Советскэ Союзда тэдэнэр үнэхөөрөөшье олон. Гэхэ зуура НАТО-гай оронуудта тэдэнь баһал үсөөн бэшэ. Тэрээнһээ гадна танкнуудые буудадаг хэрэгсэлнүүд тэдээндэ нилээд олон байха юм.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ниитэ тоогоор Соведүүдэй бүлюу хүсэтэй байһан тушаа гарадаг үгэ хүүршье бодото байдалтай тааралданагүй. СССР болон Варшавска Договорой бусад оронуудта орходоо НАТО-гай бусад оронуудтай хамта США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд нэгэ бага олон байна.

Соведүүдэй сэрэгэй талаар ямар бүлюу хүсэтэй байһан тухай хэлэгдэжэ болоно гээшэб?

Дэлхэйн бусад бүхы оронуудтал мэтэ, США-да сэрэгэй аюул үнэхөөрөө тохёолдоно. Зүгөөр тэрэнэй эшэ үндэһэниинь — Советскэ Союз бэшэ, худал хоохон хэлэгдэдэг тэрэнэй бүлюу хүсэн бэшэ, харин дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха хэрэгтэ США-гай ямаршье хүсэл эрмэлзэлгүй байһан, тэрэнэй зэбсэглэлэй гүйлдөөнэй нэгэ шатаһаа нүгөөдэ шатада гаража, бүри ехээр хүгжөөжэ байһан, мүн Америкын ара гэдэргүүлэгшэ тогтоолой ба тэрэнэй хэрэгүүдэй удхаһаа тэрэ гаража байна.

Ехэ талаараа сэрэгэй хүсэнэй тэнсүүри — энэ хадаа анхан тэдэнэр хүсэлтэй бүлюу хүсэнэй хэмжээ бэшэ, харин урдын, түүхэтэ хэмжээгээр түшэглэн тогтоогдоһон ушар байдал юм. Энэ хадаа эб найрамдалые тогтоон бэхижүүлхэдэ аша туһатай юм.

Ниитэдөө, оршон үеын Америкын политикын нүүр шарай хэр байна бэ гэхэдэ — энэ хадаа Европын ба Азиин оронуудтай, бусад олон гүрэнүүдтэй харилсаануудые хүгжөөхэ, сэрэгэй бэрхэшээлнүүдые шиидхэхэ бэшэ, харин түгшүүрилтэ, хүсэн хаһалдаануудые олон болгохо, нүгөөдэ хүсэнүүдтэ һанаагаа ехээр тулгаха гэһэн хандасатай байна.

Тэрээн ба бусад ушарнуудта бидэ хэрэгтэй байгаа хадаа аха дүүгэй, бүхы хүнэй, сэрэгэй бусад олон гүрэнүүдэй түрэл найрамдалые бэхижүүлхэ ...

Нүхэдүүд! Үнгэрһэн табан жэлэй — Европодо эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө партиин ба Совет гүрэнэй хэжэ эршэ зоригтой тэмсэлэй жэлнүүд юм.

Түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын дайсадай хэдэлэлгэнүүд хүсэтэй оролдолго хэнэ һаань, Европо түби дээрэ хоёр ондоо байгуулалтатай оронуудай хоорондохи харилсаануудай эерэг ба бүтэмжэтэй холбоо байгуулагдаһан юм. Политическэ харилсаанууд ургэлжэлнэ, удха гүнзэгырэнэ. Улсын дээдэ зэргын хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд болоно. Гадаадын политикын томо асуудалнуудаар бидэ дэмжэлгэ оложо, хоёр талын хүгжэлтэ сахижа байнабди. Европын харилсаануудта сэрэгэй бэшэ харилсаанай шэнжэ ургэлжэлжэ, түгшүүрилтэ байдалай ургэлжэлэл тухай хэлэлгэнүүд хэгдэдэг болоо. Ниитэ Европын хэлсээ хэлэлсэлгэнүүдтэ бүхы шатанууд дээрэ хүгжэлтэ гаргажа, эрхим асуудалнуудые шиидхэхэ бидэ эршэ түгэлдэрөөр хүгжөөхые оролдохобди.

Бидэ Францитай үргэн ехэ холбоо барисаатай болонхойбди. Элдэб зэргын тушаалтадай, нэн түрүүн президент В. Жискар д'Эстэнтэй политическа асуудалнуудаар бодото дээрээ сэг урилгэлжэ зохидоор хэлэлбди. Совет-француз худалдаа найлмаанай хэмжээн гурба дахин ехэ болоо. Эрдэм наукын, техникын ба соёлой һалбаринуудаар хэрэглэгдэжэ ехэ эршэ хорондо... 300 гаран тэмэ ба шэглэлнүүдые хабаадуулна. Уласхоорондын оршондо Францин эрхилдэг аюулгүй байдалые бүтэлсэн бидэ зүбшөөдэгшьегүй һаа, манай харилсаанууд хадаа түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын томо хэрэглэжэ шадаха байһан эршэ түгэлдэрөөр хүгжөөхые оролдохобди.

1970 ондо баталагдаһан договорой болон удаадахи хэлсээнүүдэй үндэһөөр Германиин Федеративна Республикатай манай тогтооһон харилсаанууд бүхы дээрэ таатай зохидоор бүрилдэһэн байна. 1978 ба 1980 онуудта канцлер Г. Шмидттэй хэһэн уулзалганууд, урдань В. Брандттай хэһэндэл мэтэ, Европо түби дээрэ шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ аша туһатай хубитаяа оруулаа, али алиндаа аша туһатай Совет-Баруун Германиин холбоо барисаанай хэм хэмжүүрые үргэдхөө. Табан жэлэй турша соо ФРГ-тэй хэдэг манай худалдаа наймаан хоёр дахин шахуу ехэ болоо. «Атоммашые», Оскольско электрометаллургическа комбинадые, химическэ промышленностиин предприятинуудые хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр, газопроводуудые хэрэгтэй сорго болон түхеэрэлгэнүүд гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр хангаха гэхэшэлэн томо проектнүүд экономическа холбоо барисаандамнай эли бодо һуури эзэлнэ.

Зүгөөр СССР ба ФРГ-гэй баримталдаг хараа бодолдо нилээд горитойгоор алгасалдадаг асуудалнууд — багашье бэшэ удха шанартай — асуудалнууд бии гээшэ. Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээе Бонной заримдаа зайлаха һэдэлгэнүүд тухай, хэдэ хэдэн асуудалнуудаар ГДР-эй бэеэ даанхай байдалые тоохогүй гэһэн һэдэлгэнүүд тухай хэлэхэдэ ойлгосотой болоно. 70-аад онуудта туйлагдаһан хэлсээнүүдые нарин нягтаар, бүрин дүүрэнээр сахихын түлөө бидэ тэмсэнэбди. Энэ хадаа манай хоёр оронуудай бэе бэеэ ойлголсоходо, харилсахада, мүн Европодохи эб найрамдалай хэрэгтэ шухала байна бшуу.

Италитай байгуулһан манай харилсаануудта зарим тэды дэбжэлтэ бии. Политическэ уулзалганууд болоно, экономическа харилсаа холбоон, манай арадуудай соёлой баялигуудтай өөһэд хоорондымнай танилсалга улам үргэдэнэ.

Хани барисаанай ба һайн хүршэнэрэй бата бэхи үндэһэн дээрэ совет-финляндиин харилсаанууд хүгжэнэ. Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Финляндиин ба президент Кекконенэй өөрынь оруулһан хубитые бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Манай экономическа холбоо барисаан муу бэшээр ургана, томо промышленна предприятинуудай хамтын барилга амжалтатайгаар хэгдэнэ гэжэ бидэ сэдьхэлээ хангангибди.

Манай хүршэ Турцитай тогтооһон һайн харилсаануудаа, Грецитэй байгуулһан заншалта холбоо барисаагаа саашадаа хүгжөөхөөр бидэ бэлэмди, мүн Австритай, Швецитэй, Бельгитэй, Кипртэй ба Европын бусад хэдэ хэдэн оронуудтай тогтооһон харилсаануудай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые бидэ амаршалнабди. Дүшэн жэлэй забһарлалгын һүүлээр Испанитай байгуулһан харилсаамнай гэмгүй һайн хэмдээ ороо.

Совет-английн харилсаанууд тушаа хэлэхэ болоо һаа, эндэ тогтонги байдал — манай гэмээр бэшэ — үзэгдэнэ, энэнь гэмшэлтэй. Энэ хадаа СССР-эйшье, Англиинһье аша туһада харюусанагүй гэжэ һананаб.

Европодохи хэрэгүүд тухай хэлэхэ зуураа Европодохи эб найрамдалда горитой шэнэ аюул оии болоһонние аниргүи алад гарахын аргагүй байна. Нэн түрүүн Баруун Европодо американ шэнэ ракетно-ядерна хэрэгсэлнүүдые байрлуулха гэһэн НАТО-гай шиидхэбэри тухай хэлэгдэнэ. Энэ шиидхэбэри — баруун оронуудта баталамжалдагай ёһоор, һанаанһаа абаһан совет эсэргүүсэлгэдэ үгтэһэн «харюу» бэшэ, буу зэбсэг хадагалдаг газарые юрэл «һэльбэн шэнэлэлгэ» бэшэ юм. Европодо сэрэгэй талаар тогтоһон тэнсүүрие НАТО-гай аша туһада хубилгаха гэһэн нюуса далдагүй һанаашалга эли тодоор харагдана.

СССР-тэ ба тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү тодхогдоһон американ шэнэ ракетэнүүдые ФРГ-гэй, Италиин, Англиин, Голландиин гү, али Бельгиин газар дээрэ байрлуулһан ябадал тэдэнэй өөһэдынь аюулгүй байдалда тохёолдуулагдаха хохидол тухай хэлэлтэгүйгөөр эдэ оронуудтай тогтооһон манай харилсаануудта нүлөөлэнгүй байжа шадахагүй гэжэ эли тодо байха ёһотой. Тинхэлээрээ энэ бүхы асуудалые үшөө үшөө дахин бодомжолхо үндэһэ баримта эдэ оронуудай правительстванууд ба парламентнуудта бии гээшэ.

Европо хадаа ондоо замаар — Хельсинкидэ гаргагдаһан замаар дабшаха ёһотой гэһэн эрилтэ Европын арадуудай амин шухала аша туһа табина.

Ниитэ Европын зүблөөнэй эхилһэн хүгжэлтэ таһалгарягүй байха ёһотой гэжэ бидэ тоолонобди. Хэлсээ хэлгын ямаршье түхэл маягуудые — олон талын, хоёр талын хэлсээнүүдые — Европын һанаа зобоожо байгаа асуудалнуудые шиидхэхын тула хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Японтой тогтооһон харилсаанууд тухай. Тэрэнэй гадаадын политикын хараа бодолдо муу ёрото зүйлнүүд — Вашингтоной ба Пекинэй аюулта түсэбүүдые дууряан дэмжэлгэ, милитаризацилгын шэглэл баримталга улам шангадана. Гэбэшье бидэ энээнние Токиогой хэлэһэн һүүлшын үгэ гэжэ тоолоногүйбди, тэндэ холын хараата бодол, өөһэдынгөө аша туһые ойлгохо дииилэхэ байха гэжэ найданабди. СССР урдынхидаал мэтэ Японтой тогтооһон бата бэхи, үнэхөөрөөл һайн хүршэнэрэй харилсаануудай түлөө тэмсэхэ байна.

Дэлхэйн оршондо Латинн Америкын гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Мексикэ, Бразили, Аргентина, Венесуэлэ, Перу гэхэ мэтэ гүрэнүүдэй дүүргэдэг үүргэ нилээд дээшэлээ. Латинн Америкын оронуудтай СССР-эй байгуулһан али алиндаа аша туһатай холбоо барисаанай үргэдэһые бидэ хангалтатайгаар тэмдэглэнэбди, энэ холбоо барисаае саашадаашье хүгжөөхөөр бэлэмди.

Канадатай байгуулһан харилсаануудые хүгжөөхын тулада бага бэшэ арга нөөсэ бии. Бусад капиталис гүрэнүүдтэл мэтэ, тэрээнтэй холбоо барисаагаа улам үргэдхэхын тулада үүдэн саашадаашье нээлтэтэй байха. Эгээл үргэн ехэ харилсаа холбоон — правительствануудтай, парламентнуудтай, хэрэг ябуулга эрхилэгшэдтэй, соёлой ажал ябуулагшадтай, ниитын эмхинүүдтэй тогтоогдохо байна.

Тиимэ болохолоороо, нүхэдүүд, үшөө В. И. Ленинэй хараалһан эбэй ёһоор зэргэ оршохо гэһэн политика мүнөөнэй уласхоорондын харилсаануудта бүри ехэ тодорхойлхы нүлөө үзүүлнэ. Далаад онууд энээнние бүрин үнэншэмөөр гэршэлэн харуулаа.

Арад бүхэнэй болон бүхы хүн түрэлтэнэй үмэнэ табигдажа байгаа эбэй ёһоной, бүтэмжэтэй һайн зорилгонуудые шиидхэлгын аша туһада, бүхы гүрэнүүдэй аша үрэтэй харилсаа холбоо эрхилдэг байха эрилтэ ажабайдал табина.

Харин энэмнай, энэ харилсаа холбоон, — үндэһэ баримтагүй хооһон бодомжо бэшэ ха юм. Тэрэнэй эхин үень — даб дээрэ үшөө бишыханшье байг — мүнөө, манай эдэ үдэрнүүдтэ бии гээшэ. Тэдэнние хараха, сэгнэхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Атомай элшэ хүсые амгалан зорилгоор хэрэглэхэ, һүжэрэн тарадаг үбшэнгүүдтэй тэмсэхэ, үзөг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха, түүхын ба соёлой памятнигуудые сахин хамгаалха, сагай уларил уридшалан тодорхойлдог албан гэхэ мэтэ һалбаринуудаар мүнөө ашатай туһатай харилсаа холбоон, тэрэ тоодо уласхоорондын эмхинүүдэй хэмжээн соо, мүн нилээд олон гүрэнүүдэй хоорондо хүгжөөгдэнэ. Эдэ бүгэдэндэ манай орон эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тобшоор хэлэхэдэ, гүрэнүүдэй бодото дээрээ эбэй ёһоор харилсаха үрэжэлтэ газарые улам саашадань ашаглахын тулада өөрыгөө батадхан харуулһан үндэһэ һуури бии гээшэ. Харин энээнэй шухала байһаниинь бүришье эли тодо болонхой. Жэшээлхэдэ, элшэ хүсэнэй шэнэ гуламтануудые нээхэ ба хэрэглэхэ, юртэмсын бүри олон боложо байгаа хүн зониие эдеэ хоолоор хангаха, манай газар дэлхэйн байгаалиин али бүхы баялигуудые сахин хамгаалха, замбуулинай дайдын үндэрые ба Дэлхэйн океанай гүнзэгые ашаглаха гэхэ мэтэ асуудалнуудые дурдахада ойлгосотой болоно.

Уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые хизаарлаха тушаа оруулһан совет дурадхалнууд хүсэндөө байһаар. Тэдэнние бодотоор бэелүүлхын тулада партиин Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро совет дипломадууд, гадаадын политикын фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хүдэлжэ үргэлжэлһөөр.

Манай ябуулганууд бусад оронууд болон арадуудай хүсэл эрмэлзэлтэй зохилдон тааралдадаг юм. Латинн Америкын хажуугаар Африкые ба Дүтын Зүүн зүгые ядерна буу зэбсэггүй зононууд гэжэ соносхохо, Зүүн-Урда Азида, Индиин океанда, Дундада далайда эб найрамдалай зононуудые байгуулха гэһэн дурадхалнуудые элдэб түбинүүдһээ олохон гүрэнүүд оруулаа, тэдэнь уласхоорондын оршондо үргэнөөр дэмжэгдээ гэжэ һанахада ойлгосотой болоно. Ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдшье бодото дээрээ бүхы Европые мүн лэ тиимэ зоно болгохо хэрэгтэ зорюулагданхай.

Нүхэдүүд! Уласхоорондын оршон байдалые эрид шууд һайжаруулхын түлөө. хэдэг тэмсэлээ бидэ үргэлжэлүүлнэбди. КПСС-эй XXIV ба XXV съезднүүд дээрэ соносхогдоһон Эб найрамдалай программа эндэ найдамтай компаснай байгаа, байһааршье.

Дайнай аюулые усадхахын, уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхын тулада дэлхэй дээрэхи хэрэгүүдэй мүнөөнэй байдал шэнэ, нэмэлтэ хүсэлэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэһэн эрилтэ табина. Энэ талаар хэдэ хэдэн һанамжануудые съездэ элидхэхыемни зүбшөөгыт.

5. ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЭ, ТҮГШҮҮРИЛТЭ БАЙДАЛ ҺУЛАРУУЛГЫЕ ГҮНЗЭГЫРҮҮЛХЭ, БУУ ЗЭБСЭГ ҮРДИЛДЭН БҮТЭЭЛГЫЕ БОЛЮУЛХА

Нүхэдүүд! Дайнай аюулые бага болгохын, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые хорихын түлөө тэмсэл партиин ба гүрэнэй эрхилдэг гадаадын политикын ажал ябуулгын гол шэглэл байгаа, мүнөөшье байһаар. Мүнөө үедэ энэ зорилго хадаа онсо удха шанартай, яаралтай болоһон ушарынь гэхэдэ, сэрэгэй техникын хүгжэлтэдэ түргэн ба гүн гүнзэгы хубилалтанууд боложо байна. Шанарайнгаа талаар буу зэбсэгэй шэнэ зүйлнүүд, түбхын түрүүндэ хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэг ухаалан зохёогдоно. Тэдээнэй хойноһоо хиналта табиха, тиихэлээрээ тэдэнние зүбшөөмэл гуримаар хизаарлалгые яаха аргагүй бэрхэшээлтэй, үгы гэбэл бүтэшэгүй хэрэг болгожо магад буу зэбсэгүүд болоно. Буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгын шэнэ шата хадаа уласхоорондын тогтууритай байдалые муудхааха, дайнай болохо аюулые ехээр шангадхаха байна.

Эээрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй политика хадаа эндэһээ уламжалан гараха аюулта бүхы хойшолонгуудтайгаар уласхоорондын түгшүүрилые нилээд ехэ болгоо, энээн дээрэһээ оршон байдал бүри хүшэр хүндэ болоно.

Уласхоорондын харилсаануудай шухалын шухала асуудалнууд тушаа һүүлэй жэлнүүдэй турша соо хүн түрэлтэнэй үмэнэ тодорхой ба бодото байдал дээрэ үндэһэлһэн тон олон янзын үүсхэлнүүдые Советскэ Союз шэнгеэр гаргаһан гүрэн үгыл ха даа.

Хүн түрэлтэндэ эгээл аюултай ядерна буу зэбсэг хизаарлаха асуудалһаа эхилһүү. Иимэ буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгэдэ эсэс табихын, юртэмсэ дээрэ тэрэнние улам саашадань дэлгэрүүлгые болюулхын түлөө Советскэ Союз эдэ бүхы жэлнүүдтэ эрид шууд тэмсээ юм. Танай мэдэжэ байһанай ёһоор, стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха тухай США-тай договор бэлдэхэ тушаа түйлай ехэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. Ядерна буу зэбсэг туршалгые хүсэдөөр хорихо тухай США-тай ба Англитай хэлсээнүүдые хэхэ үедэ горитой юумэн хэгдэһэн байгаа. Өөрынгөө газар дээрэ ядерна буу зэбсэг байрлуулдаггүй, ядерна зэбсэггүй оронуудта эсэргүүгээр тэрэнние хэрэглэхэгүйбди гэжэ мэдүүлээд, батадхан харуулаад, бидэ шухала ябуулга хээ һэмди. Зүгөөр бидэ бүришье ехэ юумэ дурадхаа бэлэйбди: ядерна буу зэбсэг үйлэдбэрилгые болюулха, тэрэнэй нөөсэнүүдые хүсэдөөр усадхалга хүрэтэрнь хоорожо эхилхэ гэһэн байгаабди.

Советскэ Союз хадаа хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгэй ондоошье бүхы зүйлнүүдые хорихо гэжэ эдэбхитэйгээр орол... байгаа. Тоосоото үе соо энэ талаар зарим тэды юумэн түйлагдаа. Сэрэгэй зорилгоор оршон тойронхи байгаалида нүлөөлхэ ябадал хорихо тухай хэлсээн хүсэндөө ороо һэн. Радиологическа буу зэбсэг хорихо договорой гол дүримүүдынь даб дээрэ зүбшэгдэнхэй. Гүрэнүүдэй буу зэбсэг хадагалдаг газарнуудһаа химическэ буу зэбсэг гаргажа хаяха тухай хэлсээнүүд болошогүй удаанааршье һаа үргэлжэлүүлэгдэһээр. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй ябуулгын ашаар Баруун Европодо нейтронно буу зэбсэг байрлуулха түсэбүүдэй бэелэл зогсоогдожо шадагдаа. Европын оронуудта саг үргэлжэ аюул тохёолдуулдаг энэ буу зэбсэг тодхохо тушаа Пентагоной дахинаа гаргажа байһан һэдэлгэнүүд арадуудай дураа гуталгые бүри ехээр үүсхэнэ. Бусад гүрэнүүдтэ энэ буу зэбсэгэй бии болоогүй һаань, бидэ тэрэнние үйлэдбэрилжэ эхилхэгүйбди, энэ буу зэбсэг хэтэ мүнхэдэнь хорихо хэлсээ баталхаар бэлэмди гэжэ бидэ өөһэдынгөө зүгһөө батадхан хэлэнэбди.

Европодо сэрэгэй талаар түгшүүрилые һуларуулха тушаа Советскэ Союз ба Варшавска Договорой бусад оронууд тодорхой хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулһан байгаа. Тодорхойлон хэлэхэдэ, ниитэ Европын зүблөөндэ хабаадагшад бэе бэеынгээ урдаһаа түрүүлэн ядернашье, юрыншье буу зэбсэг хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абаһай; Европодо ба бусад түбинүүдтэ бии байгаа сэрэгэй бүлэглэлнүүд бү үргэдхэгдэһэй, сэрэгэй шэнэ бүлэглэлнүүд бү байгуулагдаһай гэжэ бидэ хүсэхэ байнабди.

Европодохи түгшүүрилтэ байдалые сэрэгэй талаар һуларуулха, буу зэбсэг хурааха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын ба шиидхэхын тулада Советскэ Союз, тэрэнэй союзнигууд ниитэ Европын конференци зарлаха гэжэ дурадхаһан юм. Энэ асуудал мүнөө Мадридта боложо байгаа уулзалгын гол анхаарада байна.

Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хороохо тухай Венэдэхи хэлсээнүүд дээрэ дэбжэлтэ түйлахын тулада бидэ хүсэлэл оролдолгоёо һуладхаагүй һэмди. Социалис оронууд баруун оронуудай урдаһаа гаталха замайнгаа хахадһаань ехые эндэ дабан гараа. Зүгөөр Европодохи сэрэгэйнгээ хүсэ шадал нэгэ доро ехэ болгожо байгаад, баруун оронуудай эдэ хэлсээнүүдые саашадаашье унжагайруулха болоо һаань, бидэ энэ баримтые анхаралдаа абаха баатай болохобди гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада Советскэ Союзай, тэрэнэй союзнигуудай гаргаһан шухала олохон үүсхэлнүүд ООН-ой шиидхэбэринүүдээр, тэрэ тоодо Генеральна Ассамблейн буу зэбсэг хурааха тушаа тусхай сесси дээрэ һайшаагдаһан байгаа.

Европодо, жэшээнь, ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэреэр сэрэгэй талаар үнгэргэгдэдэг бэе бэедээ этигэлсэлгые бэхижүүлхэ тушаа хэмжээнүүд энэ зорилгодо зарим тэдыгээр — бүхы дээрэ муу бэшээр — алба хэнэ. Энэ хадаа газар дээгүүрхи сэрэгүүдэй хэхэ сэрэгэй һуралсал тухай уридшалан мэдэсэлгэ, бусад оронуудһаа тэндэ байлсаха ажаглагшадые урилга мүн болоно. Мүнөө эдэ хэмжээнүүд Европын гүрэнүүдэй газар дээрэ, СССР-эй баруун районуудые оруулалсан бэелүүлэгдэнэ. Бүри саашанхи хэмжээ абахаар — далайн сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй һуралсал тухайшье мэдээсэхээр бэлэмди гэжэ бидэ хэлээ һэмди. Тэрэшэлэн олон сэрэгүүдэй иишэ тиишээ ябаса тухай мүн лэ мэдээсэхые бидэ дурадхаа һэмди — дахинаашье дурадханабди.

Харин мүнөө болоходо тиимэ хэмжээнүүдые хэрэглэлгын зоные нилээд горитойгоор үргэдхэхэ гэжэ дурадхахые хүсэнэбди. **Баруун гүрэнүүдэй зүгһөө этигэлсэлгын хэмжээнүүдэй зоные тусгаарлан үргэдхөөд байгаа һаань — СССР-эй Европодохи бүхы хубида тэдэнние дэлгэрүүлхээр бидэ бэлэмди.**

Этигэлсэлгын хэмжээнүүдые зохёон хараалха, хэрэглэхэ — тэрэнэй онсо өөрэ байдалые хараадаа абалсажа байгаад ааб даа, — эндэхи түгшүүрилтэ байдалые гансашье һуларуулжа шадаха бэшэ, мүн бүгэдэ ниитын эб найрамдалай үндэһэ һуурие бэхижүүлхын тулада ехэ аша туһатай хэрэг боложо шадаха район бии. Энэмнай — Алас-Дурна зүг болоно, эндэ СССР, Хитад, Япон мэтэ томо гүрэнүүд хүршэ һуудаг гээшэ. Тэндэ мүн лэ американ сэрэгэй баазанууд бии. **Советскэ Союз Алас-Дурна зүгтэ этигэлсэлгын хэмжээнүүд тушаа тодорхой хэлсээнүүдые энээндэ хабаатай бүхы оронуудтай хэхээр бэлэн байха һэн.**

Этигэлсэлгын хэмжээнүүд тушаа холын хараата эдэ дурадхалнуудые дэбжүүлхэдээ, тэдэнние бэелүүлхэ ябадал дэбжэлтэдэ ба буу зэбсэг хураха хэрэгтэ туһа нэмэри болохо һэн гэжэ бидэ тоолонобди.

Саашань хэлэхэдэ иимэ байна. Персидскэ тохой тушаа манай оруулһан дурадхалнууд тухай заримдаа хэлэхэдээ, тэдэнние совет сэрэгүүдэй Афганистанда байһан тухай асуудалһаа таһалжа болохогүй гэжэ хэлэдэг байха юм. Энээндэ юун гэжэ хэлэлтэй гээшэб? Советскэ Союз Персидскэ тохой тушаа бэеэ дааһан асуудал мэтээр хэлсээ хэхээр бэлэн юм. Минии энээнэй урда тээ хэлэһэнэй ёһоор, Афганистан тушаа байдалые амяарлан гуримшуулгада хабаадалсахаар бэлэн ааб даа. Зүгөөр **Персидскэ тохойн аюулгүй байдалай асуудалнуудтай холбоотойгоор Афганистантай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ бидэ арсанагүйбди.** Тиихэ зуураа Афганистанай дотоодын хэрэгүүд бэшэ, харин Афганистанай асуудалай имагтал уласхоорондын зарим таланууд зүбшэн хэлсэгдэжэ болохо юм ааб даа. Афганистанай бэеэ дааһан байдал, ямаршье бүлэглэлдэ хамжаагүй гүрэнэй байдал шэнгеэр, бүримүһэн аршалан сахигдаха ёһотой.

Стратегическэ буу зэбсэгэй талаар бэеэ баринги байхые бидэ үшөө дахин сухаришагүй нэтэрүүгээр уряалнабди. Дэлхэйн арадуудай ядерна дай үүдхэлгын аюул доро ажаһуухые тэсэжэ болохогүй.

Стратегическэ буу зэбсэг хизаарлалга, тэрэнние хороолго — онсо асуудал мүн. **Энэ талаар мүнөө болотор туйлагдаһан бүхы һайн юумые сахижа байгаад, бидэ өөһэдынгөө зүгһөө США-тай тус тус хэлсээнүүдые удааруулангүйгөөр үргэлжэлүүлхээр бэлэмди.** Эдэ хэлсээнүүдые имагтал тэгшэ эрхын ба адли аюулгүй байдалай үндэһөөр хэжэ болохо юм ааб даа. США-да нэгэ талын бүлюу байдал үгэхэ хэлсээ бидэ хэхэгүйбди. Эндэ бүтэшэгүй һанаашалга байха ёһогүй. Манай һанамжын ёһоор, болохотой сагтань тиимэ хэлсээнүүдтэ ядерна бүхы бусад томо гүрэнүүд хабаадалсаха ёһотой.

СССР ямаршье түхэлэй буу зэбсэг хизаарлаха тухай хэлсээ хэхээр бэлэн. Нэгэ үедэ США-да «Трайдент» гэжэ далайн ракетнэ системэ байгуулгые хорихо, мүн тиимэ системые манайда хорихо гэжэ дурадхаа һэмди. Энэ дурадхал абтаагүй һэн. Тэрэнэй эсэстэ америкынхид «Трайдент-1» ракетэнүүдтэй уһан доогуур тамардаг «Огайо» гэжэ шэнэ онгосо байгуулаа. Тиимэрхүү системэ — «Тайфун» — манайдашье байгуулагданхай. Теэд энээнһээ хэн шүүбэритэй гээшэб?

Уһан доогуур тамардаг шэнэ онгосонууд — США-да «Огайо» гэжэ түхэлэй, СССР-тэ тиимэрхүү онгосонуудай дэлгэрэлгые хизаарлаха тухай хэлсээ хэхээр бидэ бэлэмди. Эдэ онгосонууд дээрэ бии байгаа баллистическа ракетэнүүдые һэльбэн шэнэлхэ ба шэнэнүүдые байгуулха ябадал хорихо тухай бидэ мүн лэ хэлсээ хэхэ аргатайбди.

Мүнөө Европодохи ракетно-ядерна буу зэбсэг тухай хэлэлһүү. Тэрэ бүри аюултайгаар нөөсэлэгдэжэ байна. Өөрэ янзын буруу байдал бии болоо: нэгэ талын хэһэн ябуулгада нүгөөдэнь харюугай хэмжээнүүдые абадаг байха юм. Иимэ байдалые хайшан гээд болюулалтай гээшэб?

НАТО-гай оронуудай ба СССР-эй дунда зэргын зайда буудадаг ракетно-ядерна шэнэ хэрэгсэлнүүдые Европодо байрлуулха моратори мүнөөнһөө эхилээд тогтоохо, ондоогоор хэлэбэл, энэ райондохи США-гай түрүүлэн байрлалгын ядерна хэрэгсэлнүүдые оруулалсажа байгаад ааб даа, тиимэ хэрэгсэлнүүдэй мүнөө бии байгаа хэмжээе тоогой ба шанарай талаар бага болгохо тухай хэлсээ хэхые бидэ дурадханабди. Энэ асуудалаар хэлсээнүүдэй эхилэмсээр лэ энэ моратори абаһаар хүсэндөө орожо болохо һэн, Европодо ядерна тиимэ хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха, үшөөшье — тэдэнние хороохо — тэдэнэй хороохо [...] саг үргэлжын договор баталагдатар хүсэндөө байха һэн. Тиигэхэ зуураа тус нэмэлтэ хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо «Першинг-2» [...] жэ американ ракетэнүүдые ба газар дээрэ тодхогдо[...] стратегическэ далита [ракетэ]нүүдые дэлгэрүүлэн [...]луулха ябадалаа ямар[...] бэлэдхэлые хоёр тала [...]люулха ёһотой гэжэ [...] тоолонобди.

Ядерна дайн хүн түрэл[тэн]дэ ямар ехэ хосоролто [...] шолонгуудтай байхаб [...] арадууд үнэн зүбынь м[...] ёһотой. **Уласхоорондын [...] хүндэтэй комитет байгуу[...] ондэ дурадханабди, тэрэ [...]даа ядерна хюдалдаае [...]шалан һэргылэлгын [...] шухала байһые харуулха [...]** Тэрэ комитедтэ элдэб [...]нуудай элитэ эрдэмтэд [...]жо болохо байгаа. Тэ[...] хэһэн тоошололнууд [...] бүхы дэлхэйдэ мэдээсэг[...] байха ёһотой.

Мүнөөнэй дэлхэй [...] уласхоорондын гол ш[...] бусад олон асуудал[...] бии ааб даа. Тэдэнние ум[...] сараар шиидхэлгэ хадаа [...] хоорондын оршон бай[...] шангаа түгшүүрилые бо[...]ха, арадуудай амга [...] нюунээр амилха арга о[...] һэн. Зүгөөр энээнэй ту[...] холын хараата хандаса, [по]литическэ дура хүсэл [...]риг, нэрэ хүндэ ба н[...] хэрэгтэй бшуу. Эгээл [...] мэнээ **уласхоорондын [...] байдал һайжаруулха, да[...] жэрөөлгэхэгүйн арга ту[...] бэдэрхын тулада Аюу[...] Соведэй гэшүүн -гүрэ[...] дээдэ тушаалтай хүтэ[...]лэгшэдэй хабаадалгата[...] энэ Соведэй тусхай засе[дание] зарлабал, аша туһатай [...] һэн гэжэ бидэндэ үзэгд[...] Энэ заседаниида бус[ад] гүрэнүүдэй хүтэлбэрн[...] хабаадалсаха дуратай [...] һаа, хабаадалсажа болохо [...]ха.** Тиимэ заседаниин [...] үрэ дүнгүүдые хангахы[н ту]лада тэрэнние даамай [...]таар бэлдэхэ хэрэгтэй [...] даа.

Тиимэ болохолоороо, [нүхэ]дүүд, манай дурадхаһан [...]нэ хэмжээнүүд үргэн [...] асуудалнуудые хабаадуу[...] Тэдэнэр ракетно-ядерна[...] юрыншье буу ту[...] зэбсэгтэ, газар дээ[...] хишье сэрэгүүдтэ, да[лай]шье, агаарайшье [...] нүүдтэ хабаатай. Тэдэнэр [Ев]роподохишье, Дүтын, Дү[...] Алас-Дурна зүгтэхи бай[...]дашье хабаатай. Тэдээ[...] тор политическэшье, м[...] рэлэйшье шэнжэтэй хэ[...]нүүд тухай хэлэгдэнэ. [...] дуудые ядерна дайнай [...] дороһоо гаргахын, газар [...] хэй дээрэ эб найрамдал[...]шалан хамгаалхын ту[...] аргатай али бүхы юумэ [...]хэ гэһэн нэгэдэмэл нэгэ [...]рилго, манай ниитэ [...] хүсэл эрмэлзэл эдэ бүхы [ду]радхалнуудые нэгэдүүлнэ.

Энэ хадаа, нэмэн хэлэ[...] манай эдэ үдэрнүүдэй [...] хоорондын ажабайдал[...] эгээл шанга, гол шухала [...]далнуудта таарүүлагдаһан[...]най Эб найрамдалай [прог]раммын үндэһэн гол [...] жэлэл ба хүгжэлтэ м[...]лоно.

Эб найрамдал аршалан [хам]гаалха гээшэ — манай [...] тида, манай арадта, [...] гээдшье юртэмсын бүхы [...] дуудта хабаатай мүнөө [...]һээ шухала зорилго [...] хоорондын оршондо үгы[...]

Эб найрамдал арша[лан] хамгаалхадаа, гансашье [...]нөө ажаһуужа байгаа [...]нүүдтэ, гансашье өөһэды[...] ухибүүд ба ашанарта хү[...] оэшээди; ерээдүйн хэдэ[...]баад үетэнэй зол жарг[...] түлөө бидэ хүдэлнэбди.

Хэрбээ эб найрамд[ал] сахигдаад байгаа [...] арадуудай зохёохы эрш[...] сэн эрдэм наукын ба т[ех]кын түйлалтануудта т[...]лэжэ байгаад, мүнөө т[...] дэй һанаа зобоожо ба[...] асуудалнуудые сохом [...] шиидхэхэ байха. Тиим[...] манай ерээдүйн үетэнэй[...]да шэнэ, бүри үндэр зо[...] гонууд бии болохо ааб [...] Теэд яаха... дэбжэлтын [диа]лектикэ, ажабайдалай ди[...]тикэ иимэл даа.

Арадуудые материа[...] болон оюун бэролой [...] гуудаа удха ушаргү[й] үрюулхэ дайнда бэлэдха[...] хэ бэшэ, харин эб на[йрам]дал бэхижүүлгэ — иимэ [...] үглөөдэртэ дабшан [...] замыемнай зааһан хара[...]гам.

(Түгэсхэлынь удаа[дахи] номерто гараха).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи нюурта. «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд тухай информационно мэдээсэл», «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд», «Съездын хүтэлбэрилхы органууд» — ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи нюурта. «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд». «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд» — 1981 оной февралиин 23-да КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Бре[жне]вэй хэһэн элидхэл.

Газетын удаадахи [нюу]нуудта. «Советскэ [Сою]зай Коммунис парт[иин] XXVI съезд». Нүхэр Брежневэй элидхэлэй [үргэл]жэлэл.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02357. Заказ № 46. Индекс 5801